

Hyvinkään kaupungin
PERUSOPETUKSEN
OPETUSSUUNNITELMA 2016
Vuosiluokat 1–2

Sisällys

13. Vuosiluokat 1-2.....	3
13.1 Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1–2 tehtävä	3
13.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1–2	3
13.3 Hyvinkäällä.....	3
Esiopetuksen ja 1. luokan nivelvaihe	3
Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe	4
13.4 Oppiaineet vuosiluokilla 1–2	5
13.4.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS	5
13.4.4 MATEMATIIKKA.....	16
13.4.5 YMPÄRISTÖOPPI	19
13.4.6 USKONTO	23
13.4.7 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	29
13.4.8 MUSIIKKI	31
13.4.9 KUVATAIDE	35
13.4.10 KÄSITYÖ.....	41
13.4.11 LIIKUNTA	43
13.4.12 OPPILAANOHAUS.....	46

Sisällys

13. Vuosiluokat 1-2.....	3
13.1 Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1–2 tehtävä	3
13.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1–2	3
13.3 Hyvinkäällä.....	3
Esiopetuksen ja 1. luokan nivelvaihe	3
Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe	4
13.4 Oppiaineet vuosiluokilla 1–2	5
13.4.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS	5
13.4.4 MATEMATIIKKA.....	16
13.4.5 YMPÄRISTÖOPPI	19
13.4.6 USKONTO	23
13.4.7 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO	29
13.4.8 MUSIIKKI	31
13.4.9 KUVATAIDE.....	35
13.4.10 KÄSITYÖ.....	41
13.4.11 LIIKUNTA	43
13.4.12 OPPILAANOHJAUS.....	46

13. Vuosiluokat 1-2

13.1 Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1–2 tehtävä

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 98)

13.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1–2

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 99)

13.3 Hyvinkäällä

Esiopetuksen ja 1. luokan nivelvaihe

Lapsen sujuva ja joustava siirtymä esiopetuksesta alkuopetukseen edellyttää päiväkotien ja koulujen välistä yhteistyötä ja molemminpuolista toimintakulttuureiden tuntemista. Jotta esi- ja alkuopetuksesta muodostuu lapsen oppimiselle ja kasvulle mielekäs jatkumo, on tärkeätä, että esiopetuksen ja alkuopetuksen tavoitteet, sisällöt sekä menetelmät ovat yhdensuuntaisia ja täydentävät toisiaan.

Tavoitteena on, että jokaisella esiopetuksen oppilaalla on mahdollisuus esiopetusvuotensa aikana yhteistoimintaan alkuopetuksen kanssa. Yhteistoiminta suunnitellaan esi- ja alkuopetuksen välisenä yhteistyönä ja kirjataan molempien lukuvuosisuunnitelmiin.

Perusopetuksen kummiluokkayhteistyön käynnistäminen olisi suositeltavaa jo esiopetusvaiheessa esimerkiksi siten, että esiopetuksessa oleville lapsille järjestetään kouluun tutustumiskäynnin yhteydessä yhteistyötuokio tulevan kummiluokan kanssa.

Hyvinkäällä esiopetuksen oppimisen alueista ja alkuopetuksen oppiaineista on yhdessä muodostettu molempien tavoitteet ja sisällöt sisältävät taulukot. Näiden avulla esi- ja alkuopetuksen tietoisuus toistensa tavoitteista sekä toiminnallisen yhteistyön suunnittelu helpottuu ja monipuolistuu. Suunnitelma yhteistyön toteuttamisesta kirjataan molempien lukuvuosisuunnitelmaan.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyöryhmän tehtävänä on seurata, arvioida ja kehittää nivelvaiheyhteistyötä. Nivelmallin mukaiset, säännölliset alueelliset tapaamiset esi- ja alkuopettajien kesken ovat perusta yhteistyön rakentamiselle.

Lapsen siirtyessä esiopetuksesta alkuopetukseen käydään nivelvaiheen tiedonsiirtokeskustelu, johon osallistuvat huoltajan lisäksi esiopetusryhmän lastentarhanopettaja ja tuleva luokanopettaja. Hyvinkään esiopetuksessa käytetään yhteistä lapsikohtaista havainnointimenetelmää, Lasten taitojen havainnointi (LTH), jonka avulla esiopetusryhmän toimintaa suunnitellaan. Lisäksi havainnoilla on tarkoitus turvata oikean ja oleellisen tiedon siirtyminen esiopetuksesta alkuopetukseen. Nämä nivelvaiheen tiedonsiirtopalaverit toimivat lapsen yksilöllisyyden tukena.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyölle on syntynyt hyviä käytäntöjä. Eri-ikäisten yhteisopetusryhmät, kummiluokat, pajatoiminta, projektit ja juhlat ovat joitakin esimerkkejä yhteistyön tekemisen tavoista.

Lapsen sujuva ja joustava siirtymä esiopetuksesta alkuopetukseen edellyttää päiväkotien ja koulujen välistä yhteistyötä. **Jokaisesta Hyvinkään sisällä kouluun siirtyvästä lapsesta pidetään tiedonsiirtopalaveri.** Tiedonsiirtopalaveri on ensisijainen tapa siirtää tietoa koululle.

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Kevätlukukauden aikana luokanopettaja varmistaa tarvittaessa yhteistyössä erityisopettajan kanssa, että kolmannelle luokalle siirtyvän oppilaan lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan perustaitojen hallinta on riittävää. Luokanopettaja ohjaa ja tukee oppilaan itseluottamuksen kasvua ja opiskelutaitojen ja työskentelytaitojen kehittymistä sekä yksin että ryhmässä opiskeltaessa.

Rehtori vastaa, että huoltajalle annetaan tietoa ja ohjausta kieliohjelmasta, erikoisluokista ja uusista oppiaineista. Huoltajille järjestetään tarpeen mukaan mahdollisuus keskustella nivelvaiheeseen liittyvistä asioista kuten esim. opiskelun kasvavista vaatimuksista ja uuteen ryhmään liittymisestä esim. vanhempainillassa tai muissa tapaamisissa.

Toisen vuosiluokan arviointikeskustelussa painopiste on äidinkielen, matematiikan ja työskentelytaitojen arvioimisessa.

Rehtori tekee oppilaiden luokkasijoittelun yhteistyössä erityisopettajan, koulupsykologin, terveydenhoitajan ja luokanopettajan kanssa. Tukea tarvitsevien oppilaiden luokkasijoittamiseen kiinnitetään erityishuomiota.

Luokanopettaja selvittää yhteistyössä erityisopettajan ja rehtorin kanssa oppilaan tehostetun ja erityisen tuen tarpeen ennen kolmannelle luokalle siirtymistä.

13.4 Oppiaineet vuosiluokilla 1-2

13.4.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 103)

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 105)

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 117)

1. Ik. SUOMENKIELI JA KIRJALLISUUS		
1. Ik. SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<i>T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa</i>	S1 Ympäristön kielellinen jäsentäminen, nimeäminen, kuunteleminen, kysyminen, vastaaminen, kertominen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan</i>	S1 Harjoitellaan kysymistä, vastaamista, pyytämistä, toisen kuuntelua ja keskustelun jatkamista omalla vuorolla. Opetellaan kohteliasta puhetapaa. Harjoitellaan ääntämistä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin</i>	S1 Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua</i>	S1 Harjoitellaan esim. omista kokemuksista ja tunteista kertomista sekä mielipiteen ilmaisemista. Huomioidaan ilmaisutapa ja sopiva sanasto. Opetellaan ajan ilmaisemista kerronnassa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
<i>T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla</i>	S1 Käsitellään erialisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin</i>	S1 Käytetään draamatyöskentelyä mm. satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä sekä vuorovaikutustilanteiden harjoittelussa. Rohkaistaan kokonaisilmaisuuksiin.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

<i>T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin</i>	S1 Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tulkitseminen		
<i>T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan</i>	S2 Työkennellään lastenkirjallisuuden parissa lukukokemusten jakaminen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen</i>	S2 Opetellaan ja harjoitellaan lukemista. Opitaan käsitteet äänne, kirjain, tavu, sana, lopetusmerkki ja virke. Kuvien, lastenkirjojen, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien avulla laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä</i>	S2 Harjoitellaan lukemisessa tarvittavat käsitteet: äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin</i>	S2 monipuoliset ympäristön tekstit; havainnoiminen ja tulkitseminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen</i>	S2 monipuoliset ympäristön tekstit; havainnoiminen ja tulkitseminen tiedon kertominen toisille	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan</i>	S2 Harjoitellaan lukemista ja luetun ymmärtämistä. Luetaan yhteisiä sekä oman taitotason ja kiinnostuksen mukaisia tekstejä. Keskustellaan luetusta.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tuottaminen		
<i>T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla</i>	S3 tekstin tuottaminen mielikuvituksen käyttäminen tarinoiden kertominen mielipiteiden ilmaiseminen omien kokemusten kuvaaminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

<i>T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä</i>	S3 havaintojen ja ajatusten puhuminen ja kirjoittaminen kuvien käyttö yksin ja yhdessä toimiminen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsinkirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia</i>	S3 kirjoitetun kielen sopimukset; sanaväli, tavutus, virke, piste, ison alkukirjaimen käyttö	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja</i>	S3 Harjoitellaan tavujen, sanojen ja virkkeiden kirjoittamista käsin ja näppäimin.	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita</i>	S3 Ohjataan kiinnittämään huomiota vokaalien ja konsonanttien keston vaihteluun. Opetellaan käyttämään isoa alkukirjainta erisnimissä ja virkkeen alussa sekä virkkeen lopetusmerkkejä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
<i>T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen</i>	S4 kielellisen tietoisuuden vahvistaminen tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien havaintojen tekeminen kielestä kielenkäytön vaikutus muihin	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön</i>	S4 kiinnostuksen herättäminen lukemiseen (itseä kiinnostava lukeminen) lapsille suunnattu kirjallisuus ja mediatekstit kirjaston käyttö	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
<i>T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen</i>	Tutustutetaan oppilaat kirjastoon ja kannustetaan heitä etsimään taito- ja ikätasolle sopivaa kiinnostavaa kuunneltavaa, katseltavaa ja luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien tarinoihin, leikkeihin ja juhliin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa</i>	sanat, ilmaisutavat, lorut, sanaleikit lastenkulttuuri ja tapakulttuuri omassa lähiympäristössä juhlaperinteet yhteiset esitykset ja niiden monipuolinen ideointi	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

<i>T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin</i>	Ohjataan oppilaita eri kielten ja puhetapojen havainnoimiseen. Kannustetaan oman ja toisten oppilaiden kulttuurin ja äidinkielen arvostamista monikulttuurisessa koulu yhteisössä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
<i>T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana</i>	Tehdään eri oppiaineisiin liittyviä pieniä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä. Harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Tuetaan oppilasta löytämään omat vahvuutensa kielenkäyttäjänä ja hyödyntämään omaa äidinkieltään oppimisen tukena.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito

2. Ik. SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS		
2. Ik. SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<i>T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa</i>	S1 Ympäristön kielellinen jäsentäminen, nimeäminen, kuunteleminen, kysyminen, vastaaminen, kertominen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan</i>	S1 Harjoitellaan kysymistä, vastaamista, pyytämistä, toisen kuuntelua ja keskustelun jatkamista omalla vuorolla. Opetellaan kohteliasta puhetapaa. Harjoitellaan ääntämistä ja kiinnitetään erityistä huomiota vokaalien ja konsonanttien keston vaihteluun.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
<i>T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin</i>	S1 Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua</i>	S1 Harjoitellaan esim. omista kokemuksista ja tunteista kertomista sekä mielipiteen ilmaisemista. Huomioidaan ilmaisutapa ja sopiva sanasto. Huomioidaan ajan ilmaiseminen kerronnassa ja opetellaan aikakäsitteitä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

<i>T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla</i>	S1 Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
<i>T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin</i>	S1 Käytetään draamatyöskentelyä erilaisten tekstien ja aihepiirien käsittelyssä sekä vuorovaikutustaitojen harjoittelussa. Rohkaistaan kokonaisilmaisuun.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i>
<i>T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin</i>	S1 Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tulkitseminen		
<i>T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan</i>	S2 tekstinymmärtämisen taidot ja strategiat keskustelu tekstin sisällöstä tekstin kertominen omin sanoin	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>
<i>T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä</i>	S2 sanojen ja sanontojen merkitykset sanon valinnat tekstissä käsitevarasto kerronnan peruskäsitteet: päähenkilö, tapahtumapaikka, aika ja juoni	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>
<i>T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen</i>	S2 Harjoitellaan mekaanista lukemista. Käytetään käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, lopetusmerkki, virke, kappale, teksti, otsikko ja kuva. Tutkitaan tekstien rakenteita ja merkityksiä. Erilaisten tekstien avulla laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>
<i>T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin</i>	S2 kuvien ja kirjoitetun tekstin tulkitseminen	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>
<i>T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen</i>	S2 tekstin merkitys ja rakenteet sanojen ja sanontojen merkitykset	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>

<i>T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan</i>	S2 Luetaan kiinnostuksen mukaista ja taitotasolle soveltuvaa kaunokirjallisuutta sekä tieto- ja mediatekstejä. Keskustellaan luetusta sekä siitä, miten sen voi liittää omiin kokemuksiin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tuottaminen		
<i>T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla</i>	S3 tekstin tuottaminen puhutun kielen muuttaminen kirjoitetuksi kieleksi tekstin suunnittelu	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä</i>	S3 kertomuksen perusrakenne ajan ja paikan ilmaisumuodot	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kieliopillisten rakenteiden tuottamista</i>	S3 Tutustutaan eri tekstilajeille tyypilliseen sanastoon ja kieliopillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsikirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia</i>	S3 näppäintaitojen harjoittelu oikeinkirjoitustaidon kehittymisen tukeminen runsaan lukemisen avulla oikeinkirjoitustaidon perusteiden kehittymisen harjaannuttaminen omassa tekstissä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita</i>	S3 Ohjataan oikeakielisyyteen kielen rakenteissa (esim. vokaalien ja konsonanttien kestojen vaihtelut).	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
<i>T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen</i>	S4 kielenkäytön vaikutus muihin havaintojen tekeminen eri puhetavoista ja eri kielistä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen</i>	S4 Havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa ja keskustellaan kielen merkityksestä ja vaikutuksesta.	L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

<i>T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön</i>	S4 lapsille suunnattu kirjallisuus ja mediatekstit kirjastonkäyttö	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
<i>T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa</i>	S4 sanonnat, runot, lastenkulttuuri ja tapakulttuuri juhlaperinteet yhteiset esitykset ja niiden monipuolinen ideointi	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
<i>T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana</i>	S5 Tarjotaan malleja koulutyöskentelyn kielenkäyttötilanteista. Tuetaan oppilasta löytämään omat vahvuutensa kielenkäyttäjänä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin</i>	S5 Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä havainnoimalla ympäristöä ja tulkitsemalla kuvia ja tekstejä. Opetellaan hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhankinnassa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan</i>	S5 Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oman oppimisen arvioinnissa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito

MUU OPPILAAN ÄIDINKIELI

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 117)

1. Ik. MUU OPPILAAN ÄIDINKIELI		
Oppilaan oman äidinkielen kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia.		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
auttaa oppilasta kehittämään kuuntelemisen taitoja sekä rohkaista oppilasta kysymään ja esittämään ajatuksiaan ja kokemuksiaan ilman virheiden pelkoa	Oppilas <ul style="list-style-type: none">ilmaisee suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissaharjoittelee lausumista ja ääntää korrektisti kertoo omista kokemuksista ja kuuntelee tarkasti ja päättelevästi	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>
virittää oppilaan uteliaisuutta ja kiinnostusta erilaisten ilmaisukeinojen käyttöä kohtaan	Oppilas <ul style="list-style-type: none">esittää kysymyksiä, hankki suullisesti tietoakeskustelee (perhe, luonto, koulu, harrastukset)	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
kannustaa oppilasta kielen ja mielikuvituksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen	Oppilas <ul style="list-style-type: none">kuuntelee satuja, tarinoita ja kertomista	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tulkitseminen		
ohjata oppilasta luomaan myönteistä ja uteliasta suhtautumista lukemiseen sekä kannustaa omaehtoiseen lukemiseen kielitaidon mukaan	Oppilas <ul style="list-style-type: none">kuuntelee keskittyneesti opettajan luentaamuodostaa tavuja ja sanoja, ääntää selkeästi	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>
innostaa oppilasta peruslukutaidon sekä tekstien ymmärtämistaidon oppimiseen	Oppilas <ul style="list-style-type: none">ymmärtää sanojen merkityksenoppii lukemista ja luetun ymmärtämistä	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L4 Monilukutaito</i>
ohjata oppilasta erilaisiin teksteihin tutustumisessa sekä niistä keskustelemisessa ajatusten ja kokemusten jakamiseksi	Oppilas <ul style="list-style-type: none">lukee ääneen sanoja ja lauseita	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tuottaminen		
auttaa oppilasta luomaan positiivista suhtautumista kirjoittamiseen kielitaidon mukaan	Oppilas <ul style="list-style-type: none">leikkii kielileikkejä ja -pelejäkirjoittaa nimiä, kiinnostavia ilmiöitä ja esineitä, sanoja, lauseita ja omia juttuja osaamisen mukaan	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>

ohjata oppilasta tutustumaan omakieliseen kirjoitusjärjestelmään sekä edistää kirjoittamisen perustaitoja	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> harjoittelee oikea kirjoitusasentoa ja erilaisten kirjoitusvälineiden käyttöä harjoittelee kirjainten tai merkkien kirjoittamista 	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
ohjata oppilasta harjoittelemaan tekstin tuottamista sekä rohkaista ilmaisemaan kirjallisesti ajatuksiaan ja havaintojaan kielitaidon mukaan	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> käyttää mielikuvitusta ja luovuutta omissa tarinoissa 	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
rohkaista oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään koulussa, kotona ja lähiympäristössä sekä ohjata havainnoimaan omaa kielenkäyttöään ja tutustumaan kielen perusrakenteisiin	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> havainnoi kieltä sekä sen muotoja ja merkityksiä tutustuu alustavasti kielen rakenteisiin vertailee suomen kieltä omaan äidinkieleen käyttää omaa äidinkieltä kotona, koulussa ja lähiympäristössä 	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
kannustaa oppilasta tutustumaan oman kieli ja kulttuuriyhteyksien tapa- ja juhlaperinteisiin sekä ohjata käyttämään ja arvostamaan omakielistä kulttuuritarjontaa	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> oppi perustietoja kotimaasta ja sen juhlaperinteistä tutustuu kirjaston omakieliseen kirjallisuuteen satuihin, kertomuksiin, runoihin 	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
kannustaa oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään erilaisissa opiskelutilanteissa	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> tutustuu opiskelun kieleen 	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
rakentaa hyvä yhteistyö oman kielen opetuksen ja muun alkuopetuksen välille	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> harjoittelee tiedonalojen kielen perusteita yhteistyössä muun alkuopetuksen kanssa 	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito

2. Ik. MUU OPPILAAN ÄIDINKIELI		
Oppilaan oman äidinkielen kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
auttaa oppilasta kehittämään kuuntelemisen taitoja sekä rohkaista oppilasta kysymään ja esittämään ajatuksiaan ja kokemuksiaan ilman virheiden pelkoa	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> harjoittelee kuuntelemista, puheenvuoron pyytämistä, odottamista ja puheenvuoron käyttämistä harjoittelee ryhmäviestintätaitoja 	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

	<p>luokkayhteisössä opettajan ohjauksessa</p> <ul style="list-style-type: none"> • oppii epäonnistumisen sietämistä ja taitojen erilaisuuden tunnustamista tarinoiden avulla 	
virittää oppilaan uteliaisuutta ja kiinnostusta erilaisten ilmaisukeinojen käyttöä kohtaan	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • harjoittelee kulttuurille ominaisia ilmaisukeinoja • esittää kysymyksiä, hankki suullisesti tietoa • keskustelee (perhe, luonto, koulu, harrastukset) 	<p><i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i></p>
kannustaa oppilasta kielen ja mielikuvituksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • harjoittelee jokapäiväisiä kohteliaisuussääntöjä ja muita arkisia asioita opettajan ohjauksessa ja ryhmätyönä • kuuntelee satuja, tarinoita ja kertomista • harjoittelee toisilta oppimista, palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja 	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tulkitseminen		
ohjata oppilasta luomaan myönteistä ja uteliasta suhtautumista lukemiseen sekä kannustaa omaehtoiseen lukemiseen kielitaidon mukaan	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • etsii itseä kiinnostavaa luettavaa ja harjoittelee kertomistaitoja 	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>
innostaa oppilasta peruslukutaidon sekä tekstien ymmärtämistaidon oppimiseen	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • tutustuu käsitteisiin päähenkilö, tapahtuma- aika ja paikka sekä juoni • harjoittelee kysymysten tekemistä ja niihin vastaamista tarinan pohjalta • kasvattaa sanavarastoa lukemalla ja yhteisellä keskustelulla luetun pohjalta 	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</p>
ohjata oppilasta erilaisiin teksteihin tutustumisessa sekä niistä keskustelemisessa ajatusten ja kokemusten jakamiseksi	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • käsittelee painettuja ja sähköisiä tekstejä yhdessä keskustellen 	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tuottaminen		
auttaa oppilasta luomaan positiivista suhtautumista kirjoittamiseen kielitaidon mukaan	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • keksii sanoja ja lauseita, jatkaa lausetta, liittyy sopivan sanan lauseeseen, leikittelee kielellä • käyttää mielikuvitusta ja luovuutta omissa tarinoissa 	<p><i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i></p>
ohjata oppilasta tutustumaan omakieliseen kirjoitusjärjestelmään sekä edistää kirjoittamisen perustaitoja	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjoittaa oikein sana- ja lausetasolla: isot alkukirjaimet nimissä ja lauseiden alussa, lauseiden lopetusmerkit ja niiden käyttö omissa teksteissä 	<p><i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i></p>

ohjata oppilasta harjoittelemaan tekstin tuottamista sekä rohkaista ilmaisemaan kirjallisesti ajatuksiaan ja havaintojaan kielitaidon mukaan	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> harjoittelee yksinkertaisten tekstien luomista yksin ja yhdessä harjoittelee kirjoittamista ja pyrkii selkeään ulkoasuun 	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
rohkaista oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään koulussa, kotona ja lähiympäristössä sekä ohjata havainnoimaan omaa kielenkäyttöään ja tutustumaan kielen perusrakenteisiin	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> havainnoi kieltä sekä sen muotoja ja merkityksiä tutustuu alustavasti kielen rakenteisiin vertailee suomen kieltä omaan äidinkieleen käyttää omaa äidinkieltä kotona, koulussa ja lähiympäristössä 	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
kannustaa oppilasta tutustumaan oman kieli ja kulttuuriyhteisön tapa- ja juhlaperinteisiin sekä ohjata käyttämään ja arvostamaan omakielistä kulttuuritarjontaa	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> oppii perustietoja kotimaasta ja sen juhlaperinteistä tutustuu kirjaston omankieliseen kirjallisuuteen satuihin, kertomuksiin, runoihin 	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
kannustaa oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään erilaisissa opiskelutilanteissa	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> tutustuu opiskelun kieleen kuuntelee omaa kieltä erilaisissa tilanteissa käsitellään oppilaiden esille tuomia aiheita 	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
rakentaa hyvä yhteistyö oman kielen opetuksen ja muun alkuopetuksen välille	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> harjoittelee tiedonalojen kielen perusteita yhteistyössä muun alkuopetuksen kanssa hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena 	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito</i>

13.4.4 MATEMATIIKKA

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 128)

1. lk. MATEMATIIKKA		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet		
<i>T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itsetuottamuksen kehittämistä</i>	S1 yhtäläisyydet erot säännönmukaisuus vertailu ja luokittelu sarjoittaminen syy- ja seuraussuhteita S1 – S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Työskentelyn taidot		
<i>T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa</i>	S2 Luvut ja laskutoimitukset S1 – S4	L4 Monilukutaito
<i>T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen</i>	S1 – S4	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan</i>	S1 – S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
<i>T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja</i>	Lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välinen yhteys Lukumäärien laskeminen, hahmottaminen ja arvioiminen S1 – S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittymisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä</i>	Lukualue 0-20 Lukujonotaidot, taito vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen parillisuus, monikerta ja puolittaminen Lukujen 1-10 hajotelmat Kymmenjärjestelmän perusteet toiminnallisesti S2	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin</i>	Yhteen- ja vähennyslaskut lukualueella 0–20 S2	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito

<i>T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita</i>	Päässälaskustrategiat Vaihdannaisuus ja liitännäisyys yhteenlaskussa S2	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T9 tutustuttaa oppilas geometriisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia</i>	S3 Geometria ja mittaaminen <ul style="list-style-type: none"> ▪ kolmiulotteisen ympäristön hahmottaminen ▪ tason geometria ▪ suunta- ja sijaintikäsitteet ▪ kappaleiden, tasokuvioiden nimeäminen ▪ luokittelu, tutkiminen, rakentaminen ja piirtäminen 	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ mittaamisen periaate eri mittavälineitä monipuolisesti käyttäen ▪ aikakäsitteen ymmärtäminen ja ajan yksiköt ▪ tasatunnit ja puolet tunnit S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin</i>	S4 Tilastot ja diagrammit <ul style="list-style-type: none"> ▪ tietojen kerääminen ja tallentaminen ▪ yksinkertaiset taulukot ja pylväsdiagrammit 	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan</i>	S1 Ohjelmoinnin alkeet <ul style="list-style-type: none"> ▪ vaiheittaiset toimintaohjeet ja niiden testaaminen 	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

2. lk. MATEMATIIKKA		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet		
<i>T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä</i>	S1 – S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Työskentelyn taidot		
<i>T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa</i>	S1 – S4	L4 Monilukutaito
<i>T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen</i>	S1 – S4	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

<i>T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan</i>	S1 – S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
<i>T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja</i>	S1 – S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä</i>	S2 Lukualue 0-100	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin</i>	S2 Yhteen- ja vähennyslaskut lukualueella 0–100 Kertolaskun käsite Vaihdannaisuus ja liitännäisyys kertolaskussa	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita</i>	S2 Kertotaulut 1-5 ja 10 Jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys Murtoluvun käsite	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T9 tutustuttaa oppilas geometrisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia</i>	S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate</i>	S3 Keskeiset mittayksiköt: metri, senttimetri, kilogramma, gramma, litra ja desilitra Aikakäsite: varttia vaille ja vartin yli	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin</i>	S4	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan</i>	S1	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

13.4.5 YMPÄRISTÖOPPI

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 130)

YMPÄRISTÖOPPI 1. lk.		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
<i>T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen</i>	S1-S6 Eri ympäristöopin tiedonalojen opiskelu oppilaan omaan arkeen liittäen. Opiskellaan toiminnallisin menetelmin eri oppimisympäristöissä. Hyödynnetään monipuolisesti koulun lähiympäristöä opiskelussa.	
<i>T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä</i>	S1-S6 S3 toiminen erilaisissa ympäristöissä ja opittujen tietojen ja taitojen hyödyntäminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä</i>	S1-S6 S1,S6 oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Tutkimisen ja toimimisen taidot		
<i>T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään</i>	S2-S4, S6 S2 Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana</i>	S1-S6 S5 elämän perusedellytykset	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
<i>T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin</i>	S1-S6 S3 Ympäristön ja sen ilmiöiden kuten sään kuvaaminen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä</i>	S1-S6 S3 Yleisimpien eliölajien tunnistaminen maastossa	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita</i>	S1-S6 S2 Harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa sekä kiusaamisen ehkäisyä.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

<i>T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien</i>	S2, S4,S6 S6 tavaroiden kierrättäminen ja jätteiden lajittelu	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista</i>	S1-S6 S1 Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä</i>	S1-S6 S3 luonnon ominaispiirteiden , ilmiöiden ja ominaisuuksien havainnointi ja kirjaaminen eri vuodenaikoina.	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Tiedot ja ymmärrys		
<i>T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla</i>	S1-S6 S6 Omista ja yhteisistä tavaroista ja huolehtiminen ja jätteen vähentäminen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
<i>T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina</i>	S1-S6 S6 Oma kotiseutu ja sen merkitys	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista</i>	S1-S6 S5 koulupäivän toiminnan kehittäminen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä</i>	S1 S5 S5 Arjen terveystottumukset ja niihin liittyvät taidot sekä ihmiselle hyvää mieltä tuottavat asiat.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

2. lk. YMPÄRISTÖOPPI		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
<i>T1 tarjota oppilalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen</i>	S1-S6 Eri ympäristöopin tiedonalojen opiskelu oppilaan omaan arkeen liittäen. Opiskellaan toiminnallisin menetelmin eri oppimisympäristöissä. Hyödynnetään monipuolisesti koulun lähiympäristöä opiskelussa.	
<i>T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä</i>	S1-S6 S3 Toimitaan erilaisissa ympäristöissä ja hyödynnetään opittuja tietoja ja taitoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä</i>	S1-S6 S1 S6 Edistetään oman lähiympäristön tilaa sekä kouluyhteisön hyvinvointia.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Tutkimisen ja toimimisen taidot		
<i>T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään</i>	S2-S4,S6 S2 Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana</i>	S2 Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. S4 Vahvistetaan oppilaan luontosuhdetta kokeilemalla ja kokemalla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
<i>T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin</i>	S1-S6 S4 Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä</i>	S1-S6 S3 Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita</i>	S1-S6 S2 Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. S2 Opetellaan arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

<i>T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien</i>	S2, S4,S6 S4 Kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja arjen ilmiöihin ja teknologiaan.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista</i>	S1-S6 S1Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä. S2 Ymmärretään fyysisen ja psyykkisen koskemattomuuden rajat.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä</i>	S1 –S6 S4 Opetellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheiden kirjaamista ja kuvaamista.	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Tiedot ja ymmärrys		
<i>T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla</i>	S1-S6 S3 Tutustutaan karttoihin ja laaditaan pihakartta tutusta ympäristöstä. S5 Tutustutaan ravinnon tuotantoon ja juomaveden alkuperään.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
<i>T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina</i>	S1-S6 S3 Harjoitellaan lukemaan karttoja ja muita kuvaajia. S6 Tutustutaan kotiseutuun ja sen merkitykseen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista</i>	S1-S6 S6 Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ja omalle ympäristölle.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä</i>	S1-S5 S1 Muodostetaan ymmärrys Ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämäkulusta, kasvusta ja kehityksestä. S5 Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja niihin liittyviin taitoihin sekä ihmiselle hyvää mieltä tuottaviin asioihin.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

13.4.6 USKONTO

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 134)

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 136)

1. lk. EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
T1 Kannustaa oppilasta kiinnostumaan oman perheen uskonnollisesta ja katsomuksellisesta taustasta	S1, S2,S3 Oman perheen ja suvun historia, uskonto ja katsomukset Erlaisia perheitä	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>
T2 Ohjata oppilasta tunnistamaan opiskeltavan uskonnon keskeisiä käsitteitä ja kertomuksia	S1 Kotiseurakunta ja sen toiminta Kotikirkko ja sen symboliikka Arjen uskonnollisia käsitteitä (usko, erilaiset rukoukset, virsi, Jumala, Jeesus) Lapsen arkeen ja elämänskysymyksiin sopivia Raamatun kertomuksia	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i>
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon, juhliin ja tapoihin	S1 Kirkkovuoden keskeiset juhlat ja niihin liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä Kristilliseen elämäntapaan liittyvät juhlat	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>
T4 Kannustaa oppilasta havainnoimaan luokan, koulun ja lähiympäristön katsomuksellisia tapoja	S1,S2 Luokan ja kasvuympäristön uskonnollinen monimuotoisuus: uskonnot ja uskonnottomuus	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>
<i>T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan</i>	S1, S3 Arjen kokemusten jakaminen kertomalla ja kuuntelemalla	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>
T6 Ohjata oppilasta eläytymään toisten asemaan sekä kunnioittamaan toisten ajatuksia	S1, S3 Arjen eettiset tilanteet: omat teot ja niiden seuraukset, toisen asemaan eläytyminen.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>
T7 Ohjata oppilasta ottamaan vastuuta itsestä, toisista ja ympäristöstä	S3 Vastuu itsestä, toisista, ympäristöstä ja luonnosta arjen tilanteissa	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>
T8 Rohkaista omien mielipiteiden esittämiseen ja perusteleamiseen	S1, S2, S3 Arjen kokemusten jakaminen, omien ajatusten ja kokemusten ilmaisu ja kuuntelu	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>

2. Ik. EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa</i>	S1, S2, S3 Oman perheen ja suvun katsomuksia Erilaisia perheitä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin</i>	S1 Arjen uskonnollisia käsitteitä (usko, erilaiset rukoukset, virsi, Jumala, Jeesus, enkeli) Lapsen arkeen ja elämänkysymyksiin sopivia Raamatun kertomuksia	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
<i>T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin</i>	S1 Kirkkovuoden keskeiset juhlat ja pyhät sekä niihin liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä Kristilliseen elämänkaareen liittyvät juhlat ja niihin liittyvä perinteet	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin</i>	S2 Luokan ja kasvuympäristön uskonnollinen monimuotoisuus: uskonnot ja uskonottomuus Lähiympäristön uskontojen keskeiset juhlat ja tavat Erilaiset perheet ja erilaiset tavat	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan</i>	S1, S3 Syntymään ja kuolemaan liittyviä elämänkysymyksiä Arjen kokemusten jakaminen kertomalla ja kuuntelemalla	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia</i>	S1, S3 Arjen eettiset tilanteet, kultainen sääntö ihmisarvo, YK:n lapsen oikeudet, omien tekojen seuraukset, empatia, erilaisuuden hyväksyminen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta</i>	S3 Vastuu itsestä, toisesta ja luonnosta arjen tilanteissa	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä</i>	S1, S3 Arjen kokemusten jakaminen, omien ajatusten ja kokemusten ilmaisu ja kuuntelu	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

ORTODOKSINEN USKONTO

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 137)

1. lk. ORTODOKSINEN USKONTO		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa</i>	S1, S2, S3 Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin.	L2, L4
<i>T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin</i>	S1 Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää.	L1
<i>T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin</i>	S1 Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.	L2, L7
<i>T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin</i>	S2 Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä.	L2, L3, L7
<i>T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan</i>	S1, S3	L2, L6, L7
<i>T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia</i>	S1, S2, S3 Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin koulu yhteisössäkkin.	L2, L6, L7
<i>T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta</i>	S3	L3, L7
<i>T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä</i>	S1, S3	L1, L5, L6, L7

2. Ik. ORTODIKSINEN USKONTO		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa</i>	S1, S2, S3 Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin.	L2, L4
<i>T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin</i>	S1 Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena.	L1
<i>T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin</i>	S1 Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlakierroksen mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä.	L2, L7
<i>T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin</i>	S2 Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma.	L2, L3, L7
<i>T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan</i>	S1, S3 Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.	L2, L6, L7
<i>T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia</i>	S1, S2, S3 Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.	L2, L6, L7
<i>T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta</i>	S3 Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus.	L3, L7
<i>T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä</i>	S1, S3	L1, L5, L6, L7

ISLAM

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 138)

1. lk. ISLAM		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa</i>	S1, S2, S3 Tutustutaan islamiin oman perheen kautta.	L2, L4
<i>T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin</i>	S1 Sisällöistä keskeisiä ovat Jumalan ykseys ja alustavasti viisi pilaria. Tutustutaan uskontunnustukseen ja rukoukseen sekä alustavasti Koraaniin. Profeetoista opiskellaan profeetta Muhammedin elämä lyhyesti ja tutustutaan profeetta Aadamin kertomukseen.	L1
<i>T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenvieroksiin, juhliin ja tapoihin</i>	S1 Opiskellaan alustavasti 'id al-fitr (=paastonpäättymisjuhla) ja 'id al-adha (=uhrijuhla) sekä ramadan (=paastokuukausi). Muista islamilaisista juhlia voidaan käsitellä niiden ollessa ajankohtaisia.	L2, L7
<i>T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin</i>	S2 Tutustutaan oman luokan ja koulun uskontoihin sekä lähiympäristön uskontoihin ja katsomuksiin, niiden keskeisiin juhliin ja alueen pyhiin rakennuksiin. Otetaan huomioon myös islamin monimuotoisuus sekä uskonottomuus.	L2, L3, L7
<i>T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan</i>	S1, S3 Pohditaan muslimien uskonnollisia velvollisuuksia oman elämän kautta.	L2, L6, L7
<i>T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia</i>	S1, S2, S3 Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Tutustutaan lasten ja vanhempien oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitys oppilaan elämässä.	L2, L6, L7
<i>T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta</i>	S3 Opiskellaan keskeisimmät hyvän elämän perusteet islamissa: vastuu itsestä ja muista luoduista. Käsitellään hyvää käytöstä.	L3, L7
<i>T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä</i>	S1, S3	L1, L5, L6, L7

2. lk. ISLAM		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa</i>	S1, S2, S3 Islamilaiseen yhteisöön ja muslimien monimuotoisuuteen ilmiönä tutustutaan oman perheen, opiskeluryhmän ja oman koulun kautta,	L2, L4
<i>T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin</i>	S1 Profeetoista opiskellaan profeetta Muhammedin elämä lyhyesti ja tutustutaan profeetta Aadamin kertomukseen. Tarkastellaan moskeijaa ja sen merkitystä. Suurista opetellaan Al-Fatiha ja Al Ikhlas.	L1
<i>T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin</i>	S1 Perimätieto eli hadithit otetaan esiin kertomuksina profeetta Muhammedista erityisesti suhteessa vanhempien ihmisten kunnioittamiseen, toisten auttamiseen ja muiden omaisuuden kunnioittamiseen.	L2, L7
<i>T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin</i>	S2 Tutustutaan oman luokan ja koulun uskontoihin sekä lähiympäristön uskontoihin ja katsomuksiin, niiden keskeisiin juhliin ja alueen pyhiin rakennuksiin. otetaan huomioon myös islamin monimuotoisuus sekä uskonottomuus.	L2, L3, L7
<i>T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan</i>	S1, S3 Pohditaan muslimien uskonnollisia velvollisuuksia oman elämän kautta.	L2, L6, L7
<i>T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia</i>	S1, S2, S3 Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Tutustutaan lasten ja vanhempien oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitys oppilaan elämässä.	L2, L6, L7
<i>T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta</i>	S3 Käsitellään ihmisen syntymään ja kuolemaan liittyviä elämäkysymyksiä oppilaiden elämästä nousevien kysymyksen kautta. Opiskellaan keskeisimmät hyvän elämän perusteet islamissa: vastuu itsestä ja muista luoduista. Käsitellään hyvää käytöstä.	L3, L7
<i>T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä</i>	S1, S3	L1, L5, L6, L7

13.4.7 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 139)

1. Ik. ELÄMÄNKATSOMUSTIETO		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua</i>	S1 – S4 Minä ja muut Tutustutaan toisiimme ja toisemme ajatuksiin, kokemuksiin ja elämäntapoihin	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin</i>	S2 Kuka minä olen? Mistä pidän, mistä en, mikä pelottaa? Kertoen, kuunnellen, piirtäen, esittäen...	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua</i>	S1 Ystävyyden pelisäännöt	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä</i>	S1 – S4 Pienimuotoisia haastattelujen tekemistä oppilaille tutuista arjen asioista (TVT)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia</i>	S1 – S4 Omien tekojen tarkoitus ja seuraukset	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
<i>T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyttä</i>	S1 – S4 Miten voin olla avuksi? Miksi on tärkeää ottaa muut huomioon?	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja</i>	S2 Erilaiset perheet ja tavat: Oman perheen ja luokkakaverin perheen vertailua	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita</i>	S1 – S4 Yhteiselämän pelisäännöt Sääntö, sopimus ja laki Luottamus, rehellisyys > hyvä käytös Vastuu ja velvollisuus	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa</i>	S4 Minä osana luontoa Erilaisia kertomuksia maailman synnystä Eloton ja elollinen Lähiympäristö: koti- ja koulualueet, oma lempipaikka luonnossa, omasta lähiympäristöstä huolehtiminen	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

2. Ik. ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua</i>	S1 – S4 Kunnioittavan kuuntelun ja selkeän itseilmaisun harjoittelua	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluun ja tunteitaan eri tavoin</i>	S2 Omien mielipiteiden ja ajatusten ilmaiseminen rakentavasti ja toisia loukkaamatta TVT:n käyttö oman ajattelun ja tunteiden välittäjänä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua</i>	S1 Ominen ja toisten tunteiden tunnistaminen ja huomiointi	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä</i>	S1 – S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia</i>	S1 – S4 Miten oma käytökseni vaikuttaa muihin?	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
<i>T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä</i>	S1 – S4 Lapsen oikeudet ja asema suhteessa omaan perheeseen ja kouluun Suvaitsevaisuus	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja</i>	S2 Erilaisia kulttuureja Suomessa ja erityisesti Hyvinkäällä (juhlat ja tavat)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita</i>	S1 – S4 ”Kultainen sääntö” Erilaiset perheet	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa</i>	S4 Mitä voin tehdä luonnossa? > Merkitykselliset kokemukset Tavaroiden tarpeellisuus ja elinkaari Miten voin suojella luontoa?	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

13.4.8 MUSIIKKI

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 141)

1. lk. MUSIIKKI		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus		
<i>T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaava rakentaen</i>	<p>S1</p> <ul style="list-style-type: none"> Ryhmän jäsenenä toimiminen käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely. <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> ryhmytyminen, tutustumisleikkejä esim. rytmi- ja lyömäsoittimet, laattasoittimet <p>S2–S4</p>	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen		
<i>T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä</i>	<p>S1</p> <ul style="list-style-type: none"> luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> kuoro (tutti) yhteissoiton harjoittelua, esim. rytmin toistaminen kaikuna <p>S2–S4</p>	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen</i>	<p>S2 Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen.</p> <p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä. <p>S1, S4</p>	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja</i>	<p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet. <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> musiikkiteknologian hyödyntäminen mahdollisuuksien mukaan musiikillinen keksiminen, esim. rytmiostinato <p>S1–S3</p>	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
<i>T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta</i>	S4 <ul style="list-style-type: none"> Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> Kulttuuripolku: Hyvinkään orkesteri S1–S3	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen peruseräotteita musisoinnin yhteydessä</i>	S2 <ul style="list-style-type: none"> Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. S1, S3, S4	L4 Monilukutaito
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
<i>T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa</i>	S1 <ul style="list-style-type: none"> musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> musiikin arvostaminen ja kunnioittaminen musiikin käyttäjänä ja tekijänä S2–S4	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Oppimaan oppiminen musiikissa		
<i>T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa</i>	S4 <ul style="list-style-type: none"> Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet. Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> kappaleen harjoittelu esityskuntoon S1–S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

2. lk. MUSIIKKI		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus		
<i>T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen</i>	S1 <ul style="list-style-type: none"> Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> ryhmytyminen, yhteishenkeä nostattavia musiikkileikkejä S2–S4 	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen		
<i>T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä</i>	S1 <ul style="list-style-type: none"> luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> kiinnitetään huomiota äänenkäyttöön esim. rytmi- ja lyömäsoittimet, kantele soolo, soolo-tutti –vaihtelu S2–S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen</i>	S2 <ul style="list-style-type: none"> Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto. S3 <ul style="list-style-type: none"> Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. S1, S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja</i>	S1 <ul style="list-style-type: none"> ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen S4 <ul style="list-style-type: none"> Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelu-tehtäviä Luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet. Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> musiikkiteknologiaan tutustuminen, esim. musiikin tallentaminen säveltämiseen tutustuminen, esim. äänitarinan tekeminen, sointiväriharjoitukset musiikillinen keksiminen, esim. melodiaostinato S2, S3	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
<p><i>T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintöönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta</i></p>	<p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä. <p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelu-tehtäviä Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. <p>S1, S2</p>	<p>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</p>
<p><i>T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen peruseriäotteita musisoinnin yhteydessä</i></p>	<p>S2</p> <ul style="list-style-type: none"> Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto. <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> tutustutaan nuottikirjoitukseen ja harjoitellaan nuottien lukemista musiikin perusteiden opettaminen musisoinnin yhteydessä <p>S1, S3, S4</p>	<p>L4 Monilukutaito</p>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
<p><i>T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa</i></p>	<p>S1</p> <ul style="list-style-type: none"> musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> tutustutaan tekijänoikeuksiin, esim. kiinnitetään huomiota laulun säveltäjään ja sanoittajaan 	<p>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Oppimaan oppiminen musiikissa		
<p><i>T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa</i></p>	<p>S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet. <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> esiintyminen, omien musiikillisten tuotosten esittäminen 	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</p>

13.4.9 KUVATAIDE

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 143)

1. LK. KUVATAIDE

1. vuosiluokalla painopistealue on mielikuvitus ja leikki. Oppilaat saavat tuottaa paljon omaa taidetta. Tehdään paljon kokeiluja eri väreillä ja välineillä (erilaisilla piirtimillä ja alustoilla). Tutustutaan leikkien ja tutkien, havainnoiden ja itse tehden erilaisiin tekniikoihin ja materiaaleihin (piirtäminen, maalaaminen, painaminen, kollaasi, rakentelu, muovailu) sekä kuvataiteen perustekijöihin ja -käsitteisiin (viiva, piste, pinta, eri muodot, sommittelu, suunta, koko, 2- ja 3-ulotteisuus). Taiteilijoiden mielikuvitus. Leikin kuvaaminen taideteoksissa. Taide leikkinä. Leikki taiteena

1. luokan KUPO-käynnillä lasten ja nuorten kuvataidekoulussa otetaan huomioon painopistealue.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu Havainnoidaan eli tutkitaan, mitä nähdään, kuullaan, haistetaan, tunnetaan tai voidaan (mieli)kuvitella aistivamme yhdessä ja omatoimisesti. Havainnoidaan leikkien, pelien ja mielikuvitusta ruokkivien tehtävien kautta oman lähiympäristön (kodin, oman pihan, perhepiirin ja harrastuksen ympäristöä), laajenevan lähiympäristön (koulun, kotikaupungin rakennetun ja luonnonympäristön) sekä median ja kaupallisen maailman visuaalisia asioita. Kehitellään pelejä ja leikkejä sekä tehdään kuvia ja kolmiulotteisia teoksia havainnoista. Harjoitellaan havainnoimista myös taideteosten ja niitä esittävien kuvien kanssa. Keskustellaan havainnoista.		
<i>T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä</i>	Tehdään havaintoja ympäristön visuaalisesta asioista (kuvista, esineistä, luonnosta ja rakennetusta ympäristöstä), oppilaan omaehtoisesti ja koulussa tekemistä kuvista ja rakennelmista sekä taideteoksista ja -kuvista moniaistisesti, tutkien, leikkien ja kuvia tekemällä * S1, S2, S3	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen</i>
<i>T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan</i>	Keskustellaan omista tuotoksista, taideteoksista ja -kuvista sekä ympäristöstä tehdyistä havainnoista. * S1, S2, S3	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen L6 Työelämä ja yrittäjyys</i>
<i>T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla</i>	Tehdään kuvia havainnoista ja niiden synnyttämistä ajatuksista. * S1, S2, S3	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen</i>

*T1 esim. opettaja kiinnittää oppilaiden huomion lähiympäristössä oleviin asioihin ja laajentaa heidän kokemusmaailmaansa kuvien avulla.

T2 esim. opettaja on kiinnostunut oppilaiden havainnoista, kokemuksista ja ajatuksista ja pyytää heitä kertomaan niistä.

T3 esim. oppilaiden havainnot, ajatukset, kokemukset ym. ovat töiden aiheita.

S1 Omat kuvakulttuurit

Esimerkiksi omatoimisesti tehdyt kuvat, kotiympäristön visuaalinen maailma ja omat lempiasiat: lelut, pelit, kirjat, kuvat, tv-sarjat,

elokuvat, oman huoneen ja kodin visuaalinen maailma (tekstiilit, värit, muodot)

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Esim. kirjojen kuvitukset, sarjakuvat, pelit, mainokset, tuotepakkaukset, ympäristön esineet, luonnonympäristö ja rakennettu ympäristö

S3 Taiteen maailmat

Esim. eri aikakausien, maantieteellisten alueiden ja kulttuurien taideteoksia, esineitä ja rakennelmia. Tarkoituksena tuoda esille taiteen moninaisuus ja visuaalinen ja esteettinen runsaus. Teosten kontekstilla ja taustatiedoilla ei ole merkitystä.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kuvallinen tuottaminen Tehdään paljon kokeiluja erilaisilla piirtimillä, väreillä, alustoilla ja materiaaleilla. Painopiste on prosessissa, ei loppuunsaatetussa tuotoksessa. Toisaalta harjoitellaan pitkäjänteistä työskentelyä toteuttamalla pidempi aikaisia kokonaisuuksia. Niissä pyritään harjoittamaan työn loppuunsaattamista. Korostetaan oman mielikuvituksen merkitystä kuvan tekemisessä.		
<i>T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittamaan kuvallisia ilmaisutapoja</i>	Eri materiaalien ja tekniikoiden kokeilu omien kuvien tuottamisessa. Yhdistyy KUPO-käyntiin lasten ja nuorten kuvataidekouluun toukokuussa. * S1, S2, S3	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen</i> <i>L6 Työelämä ja yrittäjyys</i>
<i>T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa</i>	Toteutetaan pitkäjänteinen työ oman kuvallisen tuottamisen tai ryhmätyön parissa. * S1, S2, S3	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen</i>
<i>T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omista ja muiden kuvissa</i>	Tutkitaan ja kokeillaan, miten eri värit, muodot ja muut kuvalliset elementit vaikuttavat siihen, miltä kuva näyttää. Tutkitaan oppilaiden omia kuvia ja muiden tekemiä kuvia. * S1, S2, S3	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>

*T4 esim. käytetään töissä monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja erilaisia tekniikoita. Annetaan oppilaiden kokeilla ja keksiä jotain ihan omaa. Tehdään omia värikarttoja lempiväreistä.

T5 esim. rohkaistaan oppilaita omaan kuvalliseen tuottamiseen ja mielikuvituksen käyttöön. Opetetaan heitä arvostamaan omaa tapaansa tehdä ja tarvittaessa autetaan heitä löytämään se. Kun omakohtainen suhde löytyy, myös työskentelymotivaatio kasvaa. Totutetaan oppilaat luonnostelemaan ja suunnittelemaan tulevaa työtä. Annetaan oppilaiden oman kädenjäljen näkyä valmiissa töissä. Työ voi esim. liittyä 1. lk:n monialaisen oppimiskokonaisuuden aiheeseen "Metsä".

T6 esim. mietitään oppilaiden töitä katsellessa esim. kuka on keksinyt jotain ihan uutta; missä töissä on vauhtia?

S1 Omat kuvakulttuurit

Esimerkiksi annetaan oppilaiden tuottaa kuvia omalla tavallaan ja tekniikoilla, joista he pitävät. Ollaan kiinnostuneita heidän omaehtoisesti tuottamista kuvistaan. Kehitetään niiden pohjalta oppimiskokonaisuuksia.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Esim. otetaan ideoita omien kuvien ja muiden teosten (esim. pienten ja vähän isompien (maja, pesä) rakennelmien) tekemiseen ympäristön monenlaisista kuvakulttuureista ja luonnosta (vrt. metsä, 1. luokan monialainen oppimiskokonaisuus)

S3 Taiteen maailmat

Esim. käytetään taideteoksia ja kuvia taideteoksista inspiraation lähteenä ja malleina siitä, miten kuvallisia elementtejä voi käyttää.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalisen kulttuurin tulkinta Visuaalisen kulttuurin tulkintaa harjoitellaan tutkimalla sekä itselle tuttuja että uudempia ja vieraampia visuaalisia asioita. Tulkintaa tehdään oppilaiden omasta kokemusmaailmasta käsin. Rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön, mutta myös käyttämään eri yhteyksistä opittuja asioita miettiessä ja tarkastellessa kuvia. Kiinnitetään huomioita sekä kuvan muotoseikkoihin että sisältöihin. Tehdään vertailuja samanlaisten ja erilaisten asioiden välillä.		

Harjoitellaan kuvista, esineistä, rakennetusta ja luonnonympäristö puhumista.		
<i>T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä</i>	Omien, ympäristön sekä taideteosten ja -kuvien tarkastelua ja niistä puhumista kuvataiteen käsitteistöä käyttäen* S1, S2, S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen L6 Työelämä ja yrittäjyys
<i>T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään</i>	Tutkitaan ja tunnistetaan lähiympäristön ja median visuaalisen kulttuurin kuvia ja tuotteita sekä taideteoksia* S1, S2, S3	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämä ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta</i>	Käytetään omien töiden lähtökohtana oman elinympäristön, eri aikojen ja kulttuurien kuvia ja muita visuaalisia elementtejä.* S1, S2, S3 (ks. alla)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen L6 Työelämä ja yrittäjyys

*T7 Esim. taideteoksista ym. keskusteltaessa käytetään myös sanoja väri, muoto, viiva, liike ja tila. Maalaukset, veistokset, vedokset ym.

T8 Esim. tutustutaan koulun taideteoksiin. Retkillä käydessä kiinnitetään huomiota julkisiin taideteoksiin.

T9 Esim. tutustutaan eri aikojen ja eri kulttuureiden leluihin ja fantasiahahmoihin ja käytetään niitä innoittajina omiin töihin.

S1 Omat kuvakulttuurit

Esim. tuodaan kouluun itselle tärkeitä kuvia ja visuaalista kulttuuria (valokuvia, kuvakirjoja, leluja, pelejä). Tarkastellaan ja keskustellaan siitä, mikä niistä tekee itselle mieluisia.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Esim. tarkastellaan, keskustellaan ja tehdään omia taiteellisia tulkintoja omasta lähiympäristöstä löytyvistä kuvista ja visuaalisista asioista (kirjojen, lehtien, perinteisten ja digitaalisten pelien visuaalinen maailma, esineet, rakennettu ja luonnon ympäristö). Mietitään, mikä niistä tekee kiinnostavia, ja mikä niissä ei ole miellyttävää.

S3 Taiteen maailmat

Esim. tutustutaan erilaisten ja eri aikakausien taideteoksiin. Tutkitaan, miten taiteilijat ovat käyttäneet mielikuvitusta teoksissaan. Tutkitaan, mikä kuvissa ja teoksissa voisi olla totta ja mikä mielikuvitusta. Harjoitellaan kuvataiteen käsitteistöä tulkitsemalla kuvien muotoja, värejä, viivoja, elementtejä ja sommitelmia sekä tekniikoita, joilla niitä on tehty.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
Niin havainnoidessa, tehdessä kuin tulkitessa kuvia ja muuta visuaalista kulttuuria otetaan esille, mikä merkitys kuvilla ja visuaalisella kulttuurilla on; kaunistavatko vai rumentavatko ne ympäristöä; mikä tekee visuaalisista asioista hyviä/ huonoja; millaisia elinkaaria maailmaan tuotetuilla kuvilla ja visuaalisilla asioilla on; voivatko ne pahoittaa tai parantaa jonkun mielen (esim. sairaaloihin tuleva taide); voiko ne pilata tai parantaa jonkun elinolosuhteita.		
<i>T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja</i>	S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailmat *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

*T10 Esim. lelujen kestävyys, käyttöikä, määrä, tasapuolisuus, kauneus, mielihyvä, status >> keskustellaan näistä

2 LK. KUVATAIDE

2. vuosiluokalla painopistealue on luonto.

Liikutaan luonnossa ja tehdään havaintoja kaikilla aisteilla. Tutustutaan ympäristötaiteeseen. Tutustutaan luontoa kuvaaviin taideteoksiin. Tutustutaan kuvataiteen perustekijöihin ja -käsitteisiin (viiva, piste, pinta, eri muodot, sommittelu, suunta, koko, 2- ja 3-ulotteisuus, materiaalin tuntu) luonnon kautta.

2. luokan kuvataiteen opiskelussa otetaan huomioon KUPO-vierailu taidemuseossa.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
Tutkitaan eri luonnonympäristöissä mitä nähdään, kuullaan, haistetaan, tunnetaan tai voidaan (mieli)kuvitella aistivamme yhdessä ja omatoimisesti.		
<i>T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä</i>	S1-S3 Tehdään havaintoja ympäristön visuaalisesta asioista (kuvista, esineistä, luonnosta ja rakennetusta ympäristöstä), oppilaan omaehtoisesti ja koulussa tehdyistä kuvista ja rakennelmista sekä taideteoksista ja -kuvista moniaistisesti, tutkien, leikkien ja kuvia tekemällä *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan</i>	S1-S3 Keskustellaan omista tuotoksista, taideteoksista ja -kuvista sekä ympäristöstä tehdyistä havainnoista. *	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla</i>	S1-S3 Tehdään kuvia havainnoista ja niiden synnyttämistä ajatuksista. *	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

* T1 Esim. liikutaan luonnossa ja tehdään havaintoja kaikilla aisteilla.

Tutustutaan ympäristötaiteeseen. Tutustutaan luontoa kuvaaviin taideteoksiin. Nähdään luonnossa muotoja ja viivoja ja värejä.

T2 Esim. jaetaan kokemuksia omista havainnoista.

T3 Kuvataan luontoa, myös ääniä, hajuja, rytmejä ym.

S1 Omat kuvakulttuuri: Esim. minä; minun tapani kuvata luontoa ja eläimiä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Esim. luonto lähelläni. Rytmii luonnossa.

S3 Taiteen maailmat: Esim. ympäristötaide; luonto taiteessa eri kulttuureissa ja eri aikakausina

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Kuvallinen tuottaminen		
Tehdään paljon kokeiluja erilaisilla piirtimillä, väreillä, alustoilla ja materiaaleilla. Painopiste on prosessissa, ei loppuunsaatetussa tuotoksessa. Toisaalta harjoitellaan pitkäjänteistä työskentelyä toteuttamalla pidempiaikaisia kokonaisuuksia. Niissä pyritään harjoittelemaan työn loppuunsaattamista. Tehdään luontoon taideteoksia ympäristöä kunnioittaen.		

<i>T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja</i>	S1-S3 Eri materiaalien ja tekniikoiden kokeilu omien kuvien tuottamisessa. *	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa</i>	S1-S3 Toteutetaan pitkäjänteinen työ oman kuvallisen tuottamisen tai ryhmätyön parissa *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa</i>	S1-S3 Tutkitaan ja kokeillaan, miten eri värit, muodot ja muut kuvalliset elementit vaikuttavat siihen, miltä kuva näyttää. Tutkitaan oppilaiden omia kuvia ja muiden tekemiä kuvia. *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

* T4 Esim. tehdään omia värikarttoja luonnosta, tehdään luontoon (ympäristöä kunnioittaen) taideteoksia, käytetään esim. tikkua piirtimenä ym. Frottage, käytetään luonnonmateriaaleja. Miten kuvataan eri vuodenaikoja, erilaisia säitä? Miten kuvataan erilaisia pintoja (suomuja, karvaa ym.?)

T5 Esim. käytetään hyväksi aiheen suomaa ryhmätyömahdollisuuksia. Esim. luonnonvärejä omasta paletista etsittäessä kannustetaan kokeilemaan useitakin kertoja.

T6 Esim. tarkastellaan esim. miten värit vaikuttavat kuvaan, miten erilaiset viivat vaikuttavat. Millaisia tunnelmia kuvissa on?

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
Visuaalisen kulttuurin tulkintaa harjoitellaan tutkimalla sekä itselle tuttuja että uudempiä ja vieraampia visuaalisia ympäristöjä. Tulkintaa tehdään oppilaiden omasta kokemusmaailmasta käsin. Rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön, mutta myös käyttämään eri yhteyksistä opittuja asioita miettiessä ja tarkastellessa kuvia. Kiinnitetään huomioita sekä kuvan muotoseikkoihin että sisältöihin. Tehdään vertailuja samanlaisten ja erilaisten asioiden välillä. Harjoitellaan kuvista, esineistä, rakennetusta ja luonnonympäristöstä puhumista. Tarkastellaan luontoa esteettisestä näkökulmasta.		
<i>T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä</i>	S1-S3 Omien, ympäristön sekä taideteosten ja -kuvien tarkastelua ja niistä puhumista kuvataiteen käsitteistöä käyttäen*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään</i>	S1-S3 Tutkitaan ja tunnistetaan lähiympäristön ja median visuaalisen kulttuurin kuvia ja tuotteita sekä taideteoksia*	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta</i>	S1-S3 Käytetään omien töiden lähtökohtana oman elinympäristön, eri aikojen ja kulttuurien kuvia sekä muita visuaalisia elementtejä. *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

*T7 Esim. taideteoksista ym. keskusteltaessa käytetään myös sanoja väri, muoto, viiva, liike ja tila; maalaukset, veistokset ym.

T8 Esim. tutustutaan koulun taideteoksiin, retkillä käydessä kiinnitetään huomiota julkisiin taideteoksiin, taideteokset tai muut kuvat kotona

T9 Esim. innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen Pohditaan kauneutta ja rumuutta ympäristössä. Mitkä tekevät ympäristön visuaalisista asioista hyviä, mitkä huonoja. Mikä kuuluu luontoon, mikä ei.		
<i>T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja</i>	S1, S2, S3*	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
<i>T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys</i>	S1, S2, S3	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>

*T10 esim. kauneus, ihmisen vaikutus.

13.4.10 KÄSITYÖ

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 146)

1. LK. KÄSITYÖ		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön</i>	S1 Oppilas harjaantuu etsimään ideoita lähiympäristöstään ja harjoittelee kehittämään käsityölle muodon, värin ja pinnan. S2, S3, S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
<i>T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta</i>	S1, S2 S3 Oppilas piirtää, muovailee, rakentelee tai kertoo ja harjoittelee suunnitelman tekoa. Oppilas oppii prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa</i>	S1, S2, S3 S4 Oppilas valmistaa omien ja / tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita. Oppilas harjoittelee käsityöprosessin loppuun viemistä. S5	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti</i>	S2 Oppilas saa mahdollisuuden tutustua erilaisiin koviin ja pehmeisiin materiaaleihin sekä menetelmiin oikeilla työvälineillä. S3 S4 Oppilas oppii toimimaan ekologisesti, turvallisesti ja vastuuntuntoisesti	L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta</i>	S1, S2, S3, S4 S5 Oppilas tutustuu TVT:n mahdollisuuksiin ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana S6 Oppilas harjoittelee vertaisryhmässä arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista positiivisesti	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

2. lk. KÄSITYÖ		
Vuosiluokan tarkennetut Tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön</i>	S1 Oppilas harjaantuu etsimään ideoita lähiympäristöstään ja harjoittelee kehittämään käsityölle muodon, värin ja pinnan. S2, S3, S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
<i>T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta</i>	S1, S2, S3 Oppilas piirtää, muovailee, rakentelee tai kertoo ja harjoittelee suunnitelman tekoa. Oppilas oppii prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa</i>	S1, S2, S3 S4 Oppilas valmistaa omien ja / tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita. Oppilas harjoittelee käsityöprosessin loppuun viemistä. S5	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti</i>	S2 Oppilas saa mahdollisuuden tutustua erilaisiin koviin ja pehmeisiin materiaaleihin sekä menetelmiin oikeilla työvälineillä. S3 S4 Oppilas oppii toimimaan ekologisesti, turvallisesti ja vastuuntuntoisesti	L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta</i>	S1, S2, S3, S4 S5 Oppilas tutustuu TVT:n mahdollisuuksiin ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana S6 Oppilas harjoittelee vertaisryhmässä arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista positiivisesti	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

13.4.11 LIIKUNTA

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 148)

1. lk. LIIKUNTA ”Liikutaan yhdessä leikkien.”		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Fyysinen toimintakyky		
<i>T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla</i>	S1 Oppilas saa leikinomaisesti kokeilla ja harjoitella erilaisia liikuntamuotoja ja liikuntatehtäviä. Oppilas oppii liikunnan avulla nauttimaan erilaisista haasteista ja onnistumisista sekä rohkaistuu ilmaisemaan itseään.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>
<i>T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja</i>	S1 Oppilas harjaantuu havainnoimaan omaa kehoaan ja jäljittelemään asentoja, liikkeitä ja liikesuuntia. Oppilas opettelee tunnistamaan liikkeen ja musiikin rytmin sekä toteuttamaan sitä. *	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito</i>
<i>T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina</i>	S1 liikkuminen erilaisissa ympäristöissä ja hyödyntäen eri välineitä* (ks. esiops)	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>
<i>T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä</i>	S1 sali, luonto, lumi, jää, erilaiset kentät	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>
<i>T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito</i>	S1 vesiliikunta ja vesileikit, uimataidon harjoittelu	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>
<i>T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla</i>	S1 turvallisen ja ohjeiden mukaisen toiminnan harjoittelu	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Sosiaalinen toimintakyky		
<i>T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunnelmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa</i>	S2 kaveruutta ja toisten huomioon ottamista sekä tunteiden tunnistamista ja hallintaa harjoitellaan arjen tilanteissa yhteistyö, muiden auttaminen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta</i>	S2 yksinkertaiset liikunnalliset sääntöleikit, tehtävät ja pelit	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Psyykinen toimintakyky		
<i>T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen</i>	S3 onnistumisen kokemuksia ja emotionaalisesti vaihtelevien tilanteiden kohtaamista tuetusti	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja</i>	S3 iloa ja virkistystä tuottavat leikit ja pelit	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

2. lk. LIIKUNTA "Liikutaan yhdessä leikkien."		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Fyysinen toimintakyky		
<i>T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla</i>	S1 Oppilas saa leikinomaisesti kokeilla ja harjoitella erilaisia liikuntamuotoja ja liikuntatehtäviä. Oppilas oppii liikunnan avulla nauttimaan erilaisista haasteista ja onnistumisista sekä rohkaistuu ilmaisemaan itseään.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja</i>	S1 Oppilas harjaantuu havainnoimaan omaa kehoaan ja jäljittelemään asentoja, liikkeitä ja liikesuuntia. Oppilas opettelee tunnistamaan liikkeen ja musiikin rytmin sekä toteuttamaan sitä. *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
<i>T3 vahvistaa motoristen perustaitojen tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitojen oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina</i>	S1 Temppuradat, hyppelyradat, juoksu- ja kiinniottoleikit. Tasapainoilu erilaisilla alustoilla. Erilaisten pallojen hyödyntäminen; kiinniottaminen, työntäminen, vierittäminen, lyöminen, heittäminen, potkaiseminen sisä- ja ulkoleikeissä.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä</i>	S1 Erilaisissa oppimisympäristöissä liikkuminen • sali, luonto, lumi, jää, kentät	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuintaito</i>	S1 Vesiliikunta ja vesileikit	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla</i>	S1 Ohjataan oppilasta toimimaan ohjeiden mukaan ja välttämään vaaratilanteita.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Sosiaalinen toimintakyky		
<i>T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa</i>	S2 Yhteisistä onnistumisista iloitseminen; toimiminen yhteistyöstä muiden kanssa ja kokemuksia muiden auttamisesta	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta</i>	S2 Liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Psyykinen toimintakyky		
<i>T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.</i>	S3 Leikeissä , peleissä ka tehtävissä tulevien emotionaalisesti vaihtelevien tilanteiden kohtaamista tuetusti.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>
<i>T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja</i>	S3 Valitaan tehtäviä, joiden kautta oppilas voi iloita omista onnistumisista Rohkaistaan oppilasta kokeilemaan uutta ja yrittämään kannustavassa ja turvallisessa .tilanteessa.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i>

13.4.12 OPPILAANOHTAJAUS

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 150)

13. Vuosiluokat 1-2

13.1 Siirtymä esiopetuksesta perusopetukseen sekä vuosiluokkien 1–2 tehtävä

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 98)

13.2 Laaja-alainen osaaminen vuosiluokilla 1–2

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 99)

13.3 Hyvinkäällä

Esiopetuksen ja 1. luokan nivelvaihe

Lapsen sujuva ja joustava siirtymä esiopetuksesta alkuopetukseen edellyttää päiväkotien ja koulujen välistä yhteistyötä ja molemminpuolista toimintakulttuureiden tuntemista. Jotta esi- ja alkuopetuksesta muodostuu lapsen oppimiselle ja kasvulle mielekäs jatkumo, on tärkeätä, että esiopetuksen ja alkuopetuksen tavoitteet, sisällöt sekä menetelmät ovat yhdensuuntaisia ja täydentävät toisiaan.

Tavoitteena on, että jokaisella esiopetuksen oppilaalla on mahdollisuus esiopetusvuotensa aikana yhteistoimintaan alkuopetuksen kanssa. Yhteistoiminta suunnitellaan esi- ja alkuopetuksen välisenä yhteistyönä ja kirjataan molempien lukuvuosisuunnitelmiin.

Perusopetuksen kummiluokkayhteistyön käynnistäminen olisi suositeltavaa jo esiopetusvaiheessa esimerkiksi siten, että esiopetuksessa oleville lapsille järjestetään kouluun tutustumiskäynnin yhteydessä yhteistyötuokio tulevan kummiluokan kanssa.

Hyvinkäällä esiopetuksen oppimisen alueista ja alkuopetuksen oppiaineista on yhdessä muodostettu molempien tavoitteet ja sisällöt sisältävät taulukot. Näiden avulla esi- ja alkuopetuksen tietoisuus toistensa tavoitteista sekä toiminnallisen yhteistyön suunnittelu helpottuu ja monipuolistuu. Suunnitelma yhteistyön toteuttamisesta kirjataan molempien lukuvuosisuunnitelmaan.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyöryhmän tehtävänä on seurata, arvioida ja kehittää nivelvaiheyhteistyötä. Nivelmallin mukaiset, säännölliset alueelliset tapaamiset esi- ja alkuopettajien kesken ovat perusta yhteistyön rakentamiselle.

Lapsen siirtyessä esiopetuksesta alkuopetukseen käydään nivelvaiheen tiedonsiirtokeskustelu, johon osallistuvat huoltajan lisäksi esiopetusryhmän lastentarhanopettaja ja tuleva luokanopettaja. Hyvinkään esiopetuksessa käytetään yhteistä lapsikohtaista havainnointimenetelmää, Lasten taitojen havainnointi (LTH), jonka avulla esiopetusryhmän toimintaa suunnitellaan. Lisäksi havainnoilla on tarkoitus turvata oikean ja oleellisen tiedon siirtyminen esiopetuksesta alkuopetukseen. Nämä nivelvaiheen tiedonsiirtopalaverit toimivat lapsen yksilöllisyyden tukena.

Esi- ja alkuopetuksen yhteistyölle on syntynyt hyviä käytäntöjä. Eri-ikäisten yhteisopetusryhmät, kummiluokat, pajatoiminta, projektit ja juhlat ovat joitakin esimerkkejä yhteistyön tekemisen tavoista.

Lapsen sujuva ja joustava siirtymä esiopetuksesta alkuopetukseen edellyttää päiväkotien ja koulujen välistä yhteistyötä. **Jokaisesta Hyvinkään sisällä kouluun siirtyvästä lapsesta pidetään tiedonsiirtopalaveri.** Tiedonsiirtopalaveri on ensisijainen tapa siirtää tietoa koululle.

Vuosiluokkien 2 ja 3 välinen siirtymävaihe

Kevätlukukauden aikana luokanopettaja varmistaa tarvittaessa yhteistyössä erityisopettajan kanssa, että kolmannelle luokalle siirtyvän oppilaan lukemisen, kirjoittamisen ja matematiikan perustaitojen hallinta on riittävää. Luokanopettaja ohjaa ja tukee oppilaan itseluottamuksen kasvua ja opiskelutaitojen ja työskentelytaitojen kehittymistä sekä yksin että ryhmässä opiskeltaessa.

Rehtori vastaa, että huoltajalle annetaan tietoa ja ohjausta kieliohjelmasta, erikoisluokista ja uusista oppiaineista. Huoltajille järjestetään tarpeen mukaan mahdollisuus keskustella nivelvaiheeseen liittyvistä asioista kuten esim. opiskelun kasvavista vaatimuksista ja uuteen ryhmään liittymisestä esim. vanhempainillassa tai muissa tapaamisissa.

Toisen vuosiluokan arviointikeskustelussa painopiste on äidinkielen, matematiikan ja työskentelytaitojen arvioimisessa.

Rehtori tekee oppilaiden luokkasijoittelun yhteistyössä erityisopettajan, koulupsykologin, terveydenhoitajan ja luokanopettajan kanssa. Tukea tarvitsevien oppilaiden luokkasijoittamiseen kiinnitetään erityishuomiota.

Luokanopettaja selvittää yhteistyössä erityisopettajan ja rehtorin kanssa oppilaan tehostetun ja erityisen tuen tarpeen ennen kolmannelle luokalle siirtymistä.

13.4 Oppiaineet vuosiluokilla 1-2

13.4.1 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 103)

SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 105)

SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 117)

1. Ik. SUOMENKIELI JA KIRJALLISUUS		
1. Ik. SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<i>T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa</i>	S1 Ympäristön kielellinen jäsentäminen, nimeäminen, kuunteleminen, kysyminen, vastaaminen, kertominen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan</i>	S1 Harjoitellaan kysymistä, vastaamista, pyytämistä, toisen kuuntelua ja keskustelun jatkamista omalla vuorolla. Opetellaan kohteliasta puhetapaa. Harjoitellaan ääntämistä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin</i>	S1 Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisua</i>	S1 Harjoitellaan esim. omista kokemuksista ja tunteista kertomista sekä mielipiteen ilmaisemista. Huomioidaan ilmaisutapa ja sopiva sanasto. Opetellaan ajan ilmaisemista kerronnassa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
<i>T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla</i>	S1 Käsitellään erialisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin</i>	S1 Käytetään draamatyöskentelyä mm. satujen, tarinoiden, lorujen ja tietotekstien käsittelyssä sekä vuorovaikutustilanteiden harjoittelussa. Rohkaistaan kokonaisilmaisua.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

<i>T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin</i>	S1 Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tulkitseminen		
<i>T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan</i>	S2 Työkennellään lastenkirjallisuuden parissa lukukokemusten jakaminen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen</i>	S2 Opetellaan ja harjoitellaan lukemista. Opitaan käsitteet äänne, kirjain, tavu, sana, lopetusmerkki ja virke. Kuvien, lastenkirjojen, yksinkertaisten tietotekstien ja mediatekstien avulla laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä</i>	S2 Harjoitellaan lukemisessa tarvittavat käsitteet: äänne, kirjain, tavu, sana, virke, lopetusmerkki, otsikko, teksti ja kuva.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin</i>	S2 monipuoliset ympäristön tekstit; havainnoiminen ja tulkitseminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen</i>	S2 monipuoliset ympäristön tekstit; havainnoiminen ja tulkitseminen tiedon kertominen toisille	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan</i>	S2 Harjoitellaan lukemista ja luetun ymmärtämistä. Luetaan yhteisiä sekä oman taitotason ja kiinnostuksen mukaisia tekstejä. Keskustellaan luetusta.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tuottaminen		
<i>T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla</i>	S3 tekstin tuottaminen mielikuvituksen käyttäminen tarinoiden kertominen mielipiteiden ilmaiseminen omien kokemusten kuvaaminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

<i>T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä</i>	S3 havaintojen ja ajatusten puhuminen ja kirjoittaminen kuvien käyttö yksin ja yhdessä toimiminen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsikirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia</i>	S3 kirjoitetun kielen sopimukset; sanaväli, tavutus, virke, piste, ison alkukirjaimen käyttö	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T7 ohjata oppilasta harjoittelemaan käsin kirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä tekstien suunnittelun ja tuottamisen taitoja</i>	S3 Harjoitellaan tavujen, sanojen ja virkkeiden kirjoittamista käsin ja näppäimin.	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita</i>	S3 Ohjataan kiinnittämään huomiota vokaalien ja konsonanttien keston vaihteluun. Opetellaan käyttämään isoa alkukirjainta erisnimissä ja virkkeen alussa sekä virkkeen lopetusmerkkejä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
<i>T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen</i>	S4 kielellisen tietoisuuden vahvistaminen tutustumalla kirjoitettuun kieleen kuunnellen ja lukien havaintojen tekeminen kielestä kielenkäytön vaikutus muihin	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön</i>	S4 kiinnostuksen herättäminen lukemiseen (itseä kiinnostava lukeminen) lapsille suunnattu kirjallisuus ja mediatekstit kirjaston käyttö	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
<i>T10 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivaa kirjallisuutta ja ohjata oppilasta valitsemaan häntä itseään kiinnostavaa luettavaa sekä opastaa kirjaston käyttöön ja lastenkulttuuriin tutustumiseen</i>	Tutustutetaan oppilaat kirjastoon ja kannustetaan heitä etsimään taito- ja ikätasolle sopivaa kiinnostavaa kuunneltavaa, katseltavaa ja luettavaa. Tutustutaan eri kulttuurien tarinoihin, leikkeihin ja juhliin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa</i>	sanat, ilmaisutavat, lorut, sanaleikit lastenkulttuuri ja tapakulttuuri omassa lähiympäristössä juhlaperinteet yhteiset esitykset ja niiden monipuolinen ideointi	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

<i>T11 ohjata oppilasta tunnistamaan ja arvostamaan eri kieliä ja kulttuureita omassa ympäristössään ja eläytymään erilaisten ihmisten asemaan ja elämäntilanteisiin</i>	Ohjataan oppilaita eri kielten ja puhetapojen havainnoimiseen. Kannustetaan oman ja toisten oppilaiden kulttuurin ja äidinkielen arvostamista monikulttuurisessa koulu yhteisössä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
<i>T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana</i>	Tehdään eri oppiaineisiin liittyviä pieniä tiedonhankintatehtäviä itsenäisesti ja ryhmässä. Harjoitellaan tiedon kertomista toisille. Tuetaan oppilasta löytämään omat vahvuutensa kielenkäyttäjänä ja hyödyntämään omaa äidinkieltään oppimisen tukena.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito

2. Ik. SUOMEN KIELI JA KIRJALLISUUS		
2. Ik. SUOMI TOISENA KIELENÄ JA KIRJALLISUUS		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
<i>T1 ohjata oppilasta vahvistamaan taitoaan toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa</i>	S1 Ympäristön kielellinen jäsentäminen, nimeäminen, kuunteleminen, kysyminen, vastaaminen, kertominen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T1 rohkaista oppilasta harjoittamaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja erilaisissa koulun ja muun arjen vuorovaikutustilanteissa sekä vahvistamaan kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojaan</i>	S1 Harjoitellaan kysymistä, vastaamista, pyytämistä, toisen kuuntelua ja keskustelun jatkamista omalla vuorolla. Opetellaan kohteliasta puhetapaa. Harjoitellaan ääntämistä ja kiinnitetään erityistä huomiota vokaalien ja konsonanttien keston vaihteluun.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
<i>T2 opastaa oppilasta kehittämään kieltään ja mielikuvitustaan sekä vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojaan tarjoamalla mahdollisuuksia osallistua erilaisiin ryhmäviestintätilanteisiin ja tutustua niiden käytänteisiin</i>	S1 Harjoitellaan ryhmäviestinnän käytänteitä erilaisissa kasvokkain tapahtuvissa vuorovaikutustilanteissa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T2 harjaannuttaa ja rohkaista oppilasta kertomaan ajatuksistaan ja tunteistaan ja keskustelemaan erilaisista aiheista sekä vahvistamaan niissä tarvittavaa sanastoa ja ilmaisu</i>	S1 Harjoitellaan esim. omista kokemuksista ja tunteista kertomista sekä mielipiteen ilmaisemista. Huomioidaan ilmaisutapa ja sopiva sanasto. Huomioidaan ajan ilmaiseminen kerronnassa ja opetellaan aikakäsitteitä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

<i>T3 tukea oppilasta vahvistamaan ilmaisurohkeuttaan ja ohjata häntä ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman avulla</i>	S1 Käsitellään erilaisten vuorovaikutusharjoitusten, keskustelujen ja draaman avulla lastenkirjallisuutta, satuja, kertomuksia, loruja, tietotekstejä, mediatekstejä ja pelejä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T3 kannustaa oppilasta vahvistamaan kielellistä ja kehollista ilmaisurohkeutta ja mielikuvitusta ohjaamalla oppilasta osallistumaan ja ilmaisemaan itseään kokonaisvaltaisesti, myös draaman keinoin</i>	S1 Käytetään draamatyöskentelyä erilaisten tekstien ja aihepiirien käsittelyssä sekä vuorovaikutustaitojen harjoittelussa. Rohkaistaan kokonaisilmaisuun.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
<i>T4 ohjata oppilasta rakentamaan viestijäkuvaansa ja ymmärtämään, että ihmiset viestivät eri tavoin</i>	S1 Havainnoidaan erilaisia viestintätapoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tulkitseminen		
<i>T5 ohjata ja innostaa oppilasta lukutaidon oppimisessa ja tekstien ymmärtämisen taitojen harjoittelussa sekä auttaa häntä tarkkailemaan omaa lukemistaan</i>	S2 tekstinymmärtämisen taidot ja strategiat keskustelu tekstin sisällöstä tekstin kertominen omin sanoin	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T6 ohjata oppilasta tarkastelemaan monimuotoisten tekstien merkityksiä ja rakenteita sekä laajentamaan sana- ja käsitevarantoaan tekstien tarkastelun yhteydessä</i>	S2 sanojen ja sanontojen merkitykset sanan valinnat tekstissä käsitevarasto kerronnan peruskäsitteet: päähenkilö, tapahtumapaikka, aika ja juoni	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T4 innostaa ja ohjata oppilasta lukutaidon oppimiseen ja sana- ja käsitevarannon kartuttamiseen</i>	S2 Harjoitellaan mekaanista lukemista. Käytetään käsitteitä äänne, kirjain, tavu, sana, lopetusmerkki, virke, kappale, teksti, otsikko ja kuva. Tutkitaan tekstien rakenteita ja merkityksiä. Erilaisten tekstien avulla laajennetaan sana- ja käsitevarantoa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T7 ohjata oppilasta hakemaan tietoa eri tavoin</i>	S2 kuvien ja kirjoitetun tekstin tulkitseminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T8 kannustaa oppilasta kiinnostumaan lastenkirjallisuudesta, mediateksteistä ja muista teksteistä luomalla myönteisiä lukukokemuksia ja elämyksiä sekä tarjoamalla mahdollisuuksia tiedonhalun tyydyttämiseen sekä lukukokemusten jakamiseen</i>	S2 tekstin merkitys ja rakenteet sanojen ja sanontojen merkitykset	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

<i>T5 kannustaa oppilasta lukemaan ikäkaudelle ja kielitaidolle sopivia tekstejä ja kirjallisuutta ja keskustelemaan lukemastaan</i>	S2 Luetaan kiinnostuksen mukaista ja taitotasolle soveltuva kaunokirjallisuutta sekä tieto- ja mediatekstejä. Keskustellaan luetusta sekä siitä, miten sen voi liittää omiin kokemuksiin.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tuottaminen		
<i>T9 rohkaista ja innostaa oppilasta kertomaan tarinoita ja mielipiteitä sekä kuvaamaan kokemuksiaan puhumalla, kirjoittamalla ja kuvien avulla</i>	S3 tekstin tuottaminen puhutun kielen muuttaminen kirjoitetuksi kieleksi tekstin suunnittelu	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T10 ohjata oppilasta tuottamaan yksinkertaisia kertovia, kuvaavia ja muita tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä</i>	S3 kertomuksen perusrakenne ajan ja paikan ilmaisumuodot	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T6 ohjata oppilasta harjoittelemaan eri tekstilajien ja niissä tarvittavan sanaston ja kielipiillisten rakenteiden tuottamista</i>	S3 Tutustutaan eri tekstilajeille tyypilliseen sanastoon ja kielipiillisiin rakenteisiin. Harjoitellaan tekstilajien tuottamista yksin ja ryhmässä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T11 opastaa oppilasta harjaannuttamaan käsikirjoittamisen taitoa ja näppäintaitoja sekä ohjata oppilasta vähitellen tekstien suunnitteluun ja rakentamiseen sekä tuntemaan oikeinkirjoituksen perusasioita ja kirjoitettua kieltä koskevia sopimuksia</i>	S3 näppäintaitojen harjoittelu oikeinkirjoitustaidon kehittymisen tukeminen runsaan lukemisen avulla oikeinkirjoitustaidon perusteiden kehittymisen harjaannuttaminen omassa tekstissä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T8 kannustaa oppilasta harjoittelemaan oikeinkirjoituksen perusasioita</i>	S3 Ohjataan oikeakielisyyteen kielen rakenteissa (esim. vokaalien ja konsonanttien kestojen vaihtelut).	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
<i>T12 kannustaa oppilasta kehittämään kielitietoisuuttaan ja kielen peruskäsitteiden tuntemusta sekä ohjata tekemään havaintoja puhutusta ja kirjoitetusta kielestä sekä auttaa huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten käyttäytymiseen</i>	S4 kielenkäytön vaikutus muihin havaintojen tekeminen eri puhetavoista ja eri kielistä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T9 innostaa oppilasta edistämään kielitietoisuuttaan tekemällä havaintoja erilaisista puhetavoista omassa lähipiirissään sekä auttaa oppilasta huomaamaan, että omalla kielenkäytöllä on vaikutusta toisten kielelliseen käyttäytymiseen</i>	S4 Havainnoidaan eri kieliä ja puhetapoja koulussa, medioissa ja vapaa-ajan tilanteissa ja keskustellaan kielen merkityksestä ja vaikutuksesta.	L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

<i>T13 innostaa oppilasta kuuntelemaan ja lukemaan lapsille suunnattua kirjallisuutta ja valitsemaan itseään kiinnostavaa luettavaa, kehittämään lukuharrastustaan sekä ohjata oppilasta kirjaston käyttöön</i>	S4 lapsille suunnattu kirjallisuus ja mediatekstit kirjastonkäyttö	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
<i>T14 ohjata oppilasta arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan sekä kulttuurista moninaisuutta, tutustuttaa joihinkin lastenkulttuurin muotoihin ja innostaa niiden käyttäjäksi sekä kannustaa tuottamaan omaa kulttuuria yhdessä muiden kanssa</i>	S4 sanonnat, runot, lastenkulttuuri ja tapakulttuuri juhlaperinteet yhteiset esitykset ja niiden monipuolinen ideointi	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
<i>T12 auttaa oppilasta rakentamaan myönteistä käsitystä itsestä viestijänä, lukijana, tekstien tuottajana sekä kielenoppijana</i>	S5 Tarjotaan malleja koulutyöskentelyn kielenkäyttötilanteista. Tuetaan oppilasta löytämään omat vahvuutensa kielenkäyttäjänä.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T13 ohjata oppilasta kehittämään kielitaitoaan eri oppiaineissa ja perehtymään koulussa tärkeisiin tekstilajeihin ja niiden ominaispiirteisiin</i>	S5 Tehdään yksinkertaisia eri oppiaineisiin liittyviä tiedonhankintatehtäviä havainnoimalla ympäristöä ja tulkitsemalla kuvia ja tekstejä. Opetellaan hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedonhankinnassa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T14 ohjata oppilasta havainnoimaan itseään kielenkäyttäjänä sekä arvioimaan omaa kielenoppimistaan</i>	S5 Hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologian käyttöä oman oppimisen arvioinnissa.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito

MUU OPPILAAN ÄIDINKIELI

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 117)

1. Ik. MUU OPPILAAN ÄIDINKIELI		
Oppilaan oman äidinkielen kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia.		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
auttaa oppilasta kehittämään kuuntelemisen taitoja sekä rohkaista oppilasta kysymään ja esittämään ajatuksiaan ja kokemuksiaan ilman virheiden pelkoa	Oppilas <ul style="list-style-type: none">ilmaisee suullisesti erilaisissa vuorovaikutustilanteissaharjoittelee lausumista ja ääntää korrektisti kertoo omista kokemuksista ja kuuntelee tarkasti ja päättelevästi	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>
virittää oppilaan uteliaisuutta ja kiinnostusta erilaisten ilmaisukeinojen käyttöä kohtaan	Oppilas <ul style="list-style-type: none">esittää kysymyksiä, hankki suullisesti tietoakeskustelee (perhe, luonto, koulu, harrastukset)	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
kannustaa oppilasta kielen ja mielikuvituksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen	Oppilas <ul style="list-style-type: none">kuuntelee satuja, tarinoita ja kertomista	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tulkitseminen		
ohjata oppilasta luomaan myönteistä ja uteliasta suhtautumista lukemiseen sekä kannustaa omaehtoiseen lukemiseen kielitaidon mukaan	Oppilas <ul style="list-style-type: none">kuuntelee keskittyneesti opettajan luentaamuodostaa tavuja ja sanoja, ääntää selkeästi	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>
innostaa oppilasta peruslukutaidon sekä tekstien ymmärtämistaidon oppimiseen	Oppilas <ul style="list-style-type: none">ymmärtää sanojen merkityksenoppii lukemista ja luetun ymmärtämistä	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L4 Monilukutaito</i>
ohjata oppilasta erilaisiin teksteihin tutustumisessa sekä niistä keskustelemisessa ajatusten ja kokemusten jakamiseksi	Oppilas <ul style="list-style-type: none">lukee ääneen sanoja ja lauseita	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tuottaminen		
auttaa oppilasta luomaan positiivista suhtautumista kirjoittamiseen kielitaidon mukaan	Oppilas <ul style="list-style-type: none">leikkii kielileikkejä ja -pelejäkirjoittaa nimiä, kiinnostavia ilmiöitä ja esineitä, sanoja, lauseita ja omia juttuja osaamisen mukaan	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>

ohjata oppilasta tutustumaan omakieliseen kirjoitusjärjestelmään sekä edistää kirjoittamisen perustaitoja	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> harjoittelee oikea kirjoitusasentoa ja erilaisten kirjoitusvälineiden käyttöä harjoittelee kirjainten tai merkkien kirjoittamista 	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>
ohjata oppilasta harjoittelemaan tekstin tuottamista sekä rohkaista ilmaisemaan kirjallisesti ajatuksiaan ja havaintojaan kielitaidon mukaan	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> käyttää mielikuvitusta ja luovuutta omissa tarinoissa 	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
rohkaista oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään koulussa, kotona ja lähiympäristössä sekä ohjata havainnoimaan omaa kielenkäyttöään ja tutustumaan kielen perusrakenteisiin	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> havainnoi kieltä sekä sen muotoja ja merkityksiä tutustuu alustavasti kielen rakenteisiin vertailee suomen kieltä omaan äidinkieleen käyttää omaa äidinkieltä kotona, koulussa ja lähiympäristössä 	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
kannustaa oppilasta tutustumaan oman kieli ja kulttuuriyhteisön tapa- ja juhlaperinteisiin sekä ohjata käyttämään ja arvostamaan omakielistä kulttuuritarjontaa	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> oppii perustietoja kotimaasta ja sen juhlaperinteistä tutustuu kirjaston omakieliseen kirjallisuuteen satuihin, kertomuksiin, runoihin 	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i> <i>L4 Monilukutaito</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
kannustaa oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään erilaisissa opiskelutilanteissa	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> tutustuu opiskelun kieleen 	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
rakentaa hyvä yhteistyö oman kielen opetuksen ja muun alkuopetuksen välille	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> harjoittelee tiedonalojen kielen perusteita yhteistyössä muun alkuopetuksen kanssa 	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i> <i>L4 Monilukutaito</i>

2. lk. MUU OPPILAAN ÄIDINKIELI		
Oppilaan oman äidinkielen kieli-, vuorovaikutus- ja tekstitaitojen oppiminen tapahtuu kielenkäyttötilanteissa sekä monipuolisessa työskentelyssä kielen avulla. Sisällöt tukevat tavoitteiden saavuttamista ja hyödyntävät sekä oppilaiden kokemuksia että paikallisia mahdollisuuksia		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen		
auttaa oppilasta kehittämään kuuntelemisen taitoja sekä rohkaista oppilasta kysymään ja esittämään ajatuksiaan ja kokemuksiaan ilman virheiden pelkoa	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> harjoittelee kuuntelemista, puheenvuoron pyytämistä, odottamista ja puheenvuoron käyttämistä harjoittelee ryhmäviestintätaitoja 	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>

	<p>luokkayhteisössä opettajan ohjauksessa</p> <ul style="list-style-type: none"> • oppii epäonnistumisen sietämistä ja taitojen erilaisuuden tunnustamista tarinoiden avulla 	
virittää oppilaan uteliaisuutta ja kiinnostusta erilaisten ilmaisukeinojen käyttöä kohtaan	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • harjoittelee kulttuurille ominaisia ilmaisukeinoja • esittää kysymyksiä, hankki suullisesti tietoa • keskustelee (perhe, luonto, koulu, harrastukset) 	<p><i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i></p>
kannustaa oppilasta kielen ja mielikuvituksen sekä yhteistyö- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • harjoittelee jokapäiväisiä kohteliaisuussääntöjä ja muita arkisia asioita opettajan ohjauksessa ja ryhmätyönä • kuuntelee satuja, tarinoita ja kertomista • harjoittelee toisilta oppimista, palautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja 	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</p>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tulkitseminen		
ohjata oppilasta luomaan myönteistä ja uteliasta suhtautumista lukemiseen sekä kannustaa omaehtoiseen lukemiseen kielitaidon mukaan	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • etsii itseä kiinnostavaa luettavaa ja harjoittelee kertomistaitoja 	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>
innostaa oppilasta peruslukutaidon sekä tekstien ymmärtämistaidon oppimiseen	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • tutustuu käsitteisiin päähenkilö, tapahtuma- aika ja paikka sekä juoni • harjoittelee kysymysten tekemistä ja niihin vastaamista tarinan pohjalta • kasvattaa sanavarastoa lukemalla ja yhteisellä keskustelulla luetun pohjalta 	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</p>
ohjata oppilasta erilaisiin teksteihin tutustumisessa sekä niistä keskustelemisessa ajatusten ja kokemusten jakamiseksi	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • käsittelee painettuja ja sähköisiä tekstejä yhdessä keskustellen 	<p>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</p>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Tekstien tuottaminen		
auttaa oppilasta luomaan positiivista suhtautumista kirjoittamiseen kielitaidon mukaan	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • keksii sanoja ja lauseita, jatkaa lausetta, liittyy sopivan sanan lauseeseen, leikittelee kielellä • käyttää mielikuvitusta ja luovuutta omissa tarinoissa 	<p><i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i> <i>L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i></p>
ohjata oppilasta tutustumaan omakieliseen kirjoitusjärjestelmään sekä edistää kirjoittamisen perustaitoja	<p>Oppilas</p> <ul style="list-style-type: none"> • kirjoittaa oikein sana- ja lausetasolla: isot alkukirjaimet nimissä ja lauseiden alussa, lauseiden lopetusmerkit ja niiden käyttö omissa teksteissä 	<p><i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i> <i>L4 Monilukutaito</i> <i>L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i></p>

ohjata oppilasta harjoittelemaan tekstin tuottamista sekä rohkaista ilmaisemaan kirjallisesti ajatuksiaan ja havaintojaan kielitaidon mukaan	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> harjoitelee yksinkertaisten tekstien luomista yksin ja yhdessä harjoitelee kirjoittamista ja pyrkii selkeään ulkoasuun 	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen		
rohkaista oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään koulussa, kotona ja lähiympäristössä sekä ohjata havainnoimaan omaa kielenkäyttöään ja tutustumaan kielen perusrakenteisiin	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> havainnoi kieltä sekä sen muotoja ja merkityksiä tutustuu alustavasti kielen rakenteisiin vertailee suomen kieltä omaan äidinkieleen käyttää omaa äidinkieltä kotona, koulussa ja lähiympäristössä 	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
kannustaa oppilasta tutustumaan oman kieli ja kulttuuriyhteisön tapa- ja juhlaperinteisiin sekä ohjata käyttämään ja arvostamaan omakielistä kulttuuritarjontaa	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> oppii perustietoja kotimaasta ja sen juhlaperinteistä tutustuu kirjaston omankieliseen kirjallisuuteen satuihin, kertomuksiin, runoihin 	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito</i>
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena		
kannustaa oppilasta käyttämään omaa äidinkieltään erilaisissa opiskelutilanteissa	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> tutustuu opiskelun kieleen kuuntelee omaa kieltä erilaisissa tilanteissa käsitellään oppilaiden esille tuomia aiheita 	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
rakentaa hyvä yhteistyö oman kielen opetuksen ja muun alkuopetuksen välille	Oppilas <ul style="list-style-type: none"> harjoitelee tiedonalojen kielen perusteita yhteistyössä muun alkuopetuksen kanssa hyödynnetään oppilaan oman äidinkielen taitoa oppimisen tukena 	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito</i>

13.4.4 MATEMATIIKKA

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 128)

1. lk. MATEMATIIKKA		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet		
<i>T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittämistä</i>	S1 yhtäläisyydet erot säännönmukaisuus vertailu ja luokittelu sarjoittaminen syy- ja seuraussuhteita S1 – S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Työskentelyn taidot		
<i>T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa</i>	S2 Luvut ja laskutoimitukset S1 – S4	L4 Monilukutaito
<i>T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen</i>	S1 – S4	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan</i>	S1 – S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
<i>T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja</i>	Lukumäärän, lukusanan ja numeromerkinnän välinen yhteys Lukumäärien laskeminen, hahmottaminen ja arvioiminen S1 – S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä</i>	Lukualue 0-20 Lukujonotaidot, taito vertailla ja asettaa lukuja järjestykseen parillisuus, monikerta ja puolittaminen Lukujen 1-10 hajotelmat Kymmenjärjestelmän perusteet toiminnallisesti S2	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin</i>	Yhteen- ja vähennyslaskut lukualueella 0–20 S2	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito

<i>T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita</i>	Päässälaskustrategiat Vaihdannaisuus ja liitännäisyys yhteenlaskussa S2	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T9 tutustuttaa oppilas geometriisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia</i>	S3 Geometria ja mittaaminen <ul style="list-style-type: none"> ▪ kolmiulotteisen ympäristön hahmottaminen ▪ tason geometria ▪ suunta- ja sijaintikäsitteet ▪ kappaleiden, tasokuvioiden nimeäminen ▪ luokittelu, tutkiminen, rakentaminen ja piirtäminen 	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate</i>	<ul style="list-style-type: none"> ▪ mittaamisen periaate eri mittavälineitä monipuolisesti käyttäen ▪ aikakäsitteen ymmärtäminen ja ajan yksiköt ▪ tasatunnit ja puolet tunnit S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin</i>	S4 Tilastot ja diagrammit <ul style="list-style-type: none"> ▪ tietojen kerääminen ja tallentaminen ▪ yksinkertaiset taulukot ja pylväsdiagrammit 	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan</i>	S1 Ohjelmoinnin alkeet <ul style="list-style-type: none"> ▪ vaiheittaiset toimintaohjeet ja niiden testaaminen 	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

2. lk. MATEMATIIKKA		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot, asenteet		
<i>T1 tukea oppilaan innostusta ja kiinnostusta matematiikkaa kohtaan sekä myönteisen minäkuvan ja itseluottamuksen kehittymistä</i>	S1 – S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Työskentelyn taidot		
<i>T2 ohjata oppilasta kehittämään taitoaan tehdä havaintoja matematiikan näkökulmasta sekä tulkita ja hyödyntää niitä eri tilanteissa</i>	S1 – S4	L4 Monilukutaito
<i>T3 kannustaa oppilasta esittämään ratkaisujaan ja päätelmiään konkreettisin välinein, piirroksin, suullisesti ja kirjallisesti myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen</i>	S1 – S4	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

<i>T4 ohjata oppilasta kehittämään päättely- ja ongelmanratkaisutaitojaan</i>	S1 – S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet		
<i>T5 ohjata oppilasta ymmärtämään matemaattisia käsitteitä ja merkintätapoja</i>	S1 – S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T6 tukea oppilasta lukukäsitteen kehittämisessä ja kymmenjärjestelmän periaatteen ymmärtämisessä</i>	S2 Lukualue 0-100	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T7 perehdyttää oppilasta peruslaskutoimitusten periaatteisiin ja tutustuttaa niiden ominaisuuksiin</i>	S2 Yhteen- ja vähennyslaskut lukualueella 0–100 Kertolaskun käsite Vaihdannaisuus ja liitännäisyys kertolaskussa	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T8 ohjata oppilasta kehittämään sujuvaa peruslaskutaitoa luonnollisilla luvuilla ja käyttämään erilaisia päässälaskustrategioita</i>	S2 Kertotaulut 1-5 ja 10 Jakolasku sekä kerto- ja jakolaskun yhteys Murtoluvun käsite	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T9 tutustuttaa oppilas geometriisiin muotoihin ja ohjata havainnoimaan niiden ominaisuuksia</i>	S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T10 ohjata oppilasta ymmärtämään mittaamisen periaate</i>	S3 Keskeiset mittayksiköt: metri, senttimetri, kilogramma, gramma, litra ja desilitra Aikakäsite: varttia vaille ja vartin yli	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T11 tutustuttaa oppilas taulukoihin ja diagrammeihin</i>	S4	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T12 harjaannuttaa oppilasta laatimaan vaiheittaisia toimintaohjeita ja toimimaan ohjeen mukaan</i>	S1	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

13.4.5 YMPÄRISTÖOPPI

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 130)

YMPÄRISTÖOPPI 1. lk.		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
<i>T1 tarjota oppilaalle mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen</i>	S1-S6 Eri ympäristöopin tiedonalojen opiskelu oppilaan omaan arkeen liittäen. Opiskellaan toiminnallisin menetelmin eri oppimisympäristöissä. Hyödynnetään monipuolisesti koulun lähiympäristöä opiskelussa.	
<i>T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä</i>	S1-S6 S3 toiminen erilaisissa ympäristöissä ja opittujen tietojen ja taitojen hyödyntäminen	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä</i>	S1-S6 S1,S6 oman lähiympäristön tilan sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Tutkimisen ja toimimisen taidot		
<i>T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään</i>	S2-S4, S6 S2 Havainnoidaan oppimisympäristöjä turvallisuuden kannalta.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana</i>	S1-S6 S5 elämän perusedellytykset	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
<i>T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin</i>	S1-S6 S3 Ympäristön ja sen ilmiöiden kuten sään kuvaaminen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä</i>	S1-S6 S3 Yleisimpien eliöläjien tunnistaminen maastossa	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita</i>	S1-S6 S2 Harjoitellaan arjen käyttäytymistapoja erilaisissa tilanteissa sekä kiusaamisen ehkäisyä.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

<i>T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien</i>	S2, S4,S6 S6 tavaroiden kierrättäminen ja jätteiden lajittelu	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista</i>	S1-S6 S1 Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä</i>	S1-S6 S3 luonnon ominaispiirteiden , ilmiöiden ja ominaisuuksien havainnointi ja kirjaaminen eri vuodenaikoina.	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Tiedot ja ymmärrys		
<i>T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla</i>	S1-S6 S6 Omista ja yhteisistä tavaroista ja huolehtiminen ja jätteen vähentäminen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
<i>T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina</i>	S1-S6 S6 Oma kotiseutu ja sen merkitys	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista</i>	S1-S6 S5 koulupäivän toiminnan kehittäminen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä</i>	S1 S5 S5 Arjen terveystottumukset ja niihin liittyvät taidot sekä ihmiselle hyvää mieltä tuottavat asiat.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

2. lk. YMPÄRISTÖOPPI		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Merkitys, arvot ja asenteet		
<i>T1 tarjota oppilaille mahdollisuuksia toteuttaa luontaista uteliaisuuttaan ja auttaa oppilasta kokemaan ympäristöopin asiat merkitykselliseksi itselleen</i>	S1-S6 Eri ympäristöopin tiedonalojen opiskelu oppilaan omaan arkeen liittäen. Opiskellaan toiminnallisin menetelmin eri oppimisympäristöissä. Hyödynnetään monipuolisesti koulun lähiympäristöä opiskelussa.	
<i>T2 kannustaa oppilasta iloitsemaan ympäristöopin oppimisesta, omasta osaamisesta ja uusista haasteista sekä harjoittelemaan pitkäjänteistä työskentelyä</i>	S1-S6 S3 Toimitaan erilaisissa ympäristöissä ja hyödynnetään opittuja tietoja ja taitoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T3 tukea oppilaan ympäristöherkkyyden kehittymistä ja ohjata oppilasta toimimaan kestäväällä tavalla lähiympäristössä ja kouluyhteisössä</i>	S1-S6 S1 S6 Edistetään oman lähiympäristön tilaa sekä kouluyhteisön hyvinvointia.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Tutkimisen ja toimimisen taidot		
<i>T4 ohjata oppilasta tutkimaan ja toimimaan sekä liikkumaan ja retkeilemään lähiympäristössään</i>	S2-S4,S6 S2 Harjoitellaan turvallista toimimista lähiympäristössä ja liikenteessä.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T5 kannustaa oppilasta ihmettelemään ja kyselemään sekä käyttämään yhteisiä pohdintoja pienten tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohtana</i>	S2 Harjoitellaan yhteistyötaitoja ja erilaisissa ryhmissä toimimista. S4 Vahvistetaan oppilaan luontosuhdetta kokeilemalla ja kokemalla.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
<i>T6 ohjata oppilasta tekemään havaintoja ja kokeiluja koulussa ja lähiympäristössä eri aisteja ja yksinkertaisia tutkimusvälineitä käyttäen sekä esittelemään tuloksiaan eri tavoin</i>	S1-S6 S4 Havainnoidaan liikettä ja pohditaan syitä liikkeen muutoksiin.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T7 ohjata oppilasta kuvailemaan, vertailemaan ja luokittelemaan monipuolisesti eliöitä, elinympäristöjä, ilmiöitä, materiaaleja ja tilanteita sekä nimeämään niitä</i>	S1-S6 S3 Tunnistetaan maastossa yleisimpiä eliölajeja ja niiden elinympäristöjä sekä rakennetun ympäristön kohteita.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T8 opastaa oppilasta toimimaan turvallisesti, noudattamaan annettuja ohjeita ja hahmottamaan niiden perusteluita</i>	S1-S6 S2 Perehdytään turvataitoihin sekä turvallisuusohjeisiin ja niiden perusteluihin. S2 Opetellaan arjen pieniä itsehoitotaitoja ja avun hakemista.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

<i>T9 ohjata oppilasta tutustumaan monipuolisesti arjen teknologiaan sekä innostaa oppilaita kokeilemaan, keksimään, rakentamaan ja luomaan uutta yhdessä toimien</i>	S2, S4,S6 S4 Kokeillaan ja keksitään yhdessä vaihtoehtoja ja ratkaisuja arjen ilmiöihin ja teknologiaan.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T10 ohjata oppilasta harjoittelemaan ryhmässä toimimisen taitoja ja tunnetaitoja sekä vahvistamaan itsensä ja muiden arvostamista</i>	S1-S6 S1Harjoitellaan tunnetaitoja ja mielen hyvinvoinnin edistämistä. S2 Ymmärretään fyysisen ja psyykkisen koskemattomuuden rajat.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T11 ohjata oppilasta käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon hankkimisessa sekä havaintojen taltioimisessa ja esittämisessä</i>	S1 –S6 S4 Opetellaan tutkimuksen tekemisen eri vaiheiden kirjaamista ja kuvaamista.	L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Tiedot ja ymmärrys		
<i>T12 ohjata oppilasta jäsentämään ympäristöä, ihmisten toimintaa ja niihin liittyviä ilmiöitä ympäristöopin eri tiedonalojen käsitteiden avulla</i>	S1-S6 S3 Tutustutaan karttoihin ja laaditaan pihakartta tutusta ympäristöstä. S5 Tutustutaan ravinnon tuotantoon ja juomaveden alkuperään.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
<i>T13 ohjata oppilasta ymmärtämään yksinkertaisia kuvia, malleja ja karttoja ympäristön kuvaajina</i>	S1-S6 S3 Harjoitellaan lukemaan karttoja ja muita kuvaajia. S6 Tutustutaan kotiseutuun ja sen merkitykseen.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T14 rohkaista oppilasta ilmaisemaan itseään ja harjoittelemaan näkemystensä perustelemista</i>	S1-S6 S6 Pohditaan omien tekojen merkitystä itselle, muille ja omalle ympäristölle.	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T15 ohjata oppilasta pohtimaan kasvua ja kehitystä, terveyttä ja hyvinvointia tukevia tekijöitä sekä elämän perusedellytyksiä</i>	S1-S5 S1 Muodostetaan ymmärrys Ihmisen kehon osista ja elintoiminnoista sekä elämäkulusta, kasvusta ja kehityksestä. S5 Perehdytään arjen terveystottumuksiin ja niihin liittyviin taitoihin sekä ihmiselle hyvää mieltä tuottaviin asioihin.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

13.4.6 USKONTO

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 134)

EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 136)

1. lk. EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
T1 Kannustaa oppilasta kiinnostumaan oman perheen uskonnollisesta ja katsomuksellisesta taustasta	S1, S2,S3 Oman perheen ja suvun historia, uskonto ja katsomukset Erlaisia perheitä	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito</i>
T2 Ohjata oppilasta tunnistamaan opiskeltavan uskonnon keskeisiä käsitteitä ja kertomuksia	S1 Kotiseurakunta ja sen toiminta Kotikirkko ja sen symboliikka Arjen uskonnollisia käsitteitä (usko, erilaiset rukoukset, virsi, Jumala, Jeesus) Lapsen arkeen ja elämänskysymyksiin sopivia Raamatun kertomuksia	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen</i>
T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon, juhliin ja tapoihin	S1 Kirkkovuoden keskeiset juhlat ja niihin liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä Kristilliseen elämäntapaan liittyvät juhlat	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>
T4 Kannustaa oppilasta havainnoimaan luokan, koulun ja lähiympäristön katsomuksellisia tapoja	S1,S2 Luokan ja kasvuympäristön uskonnollinen monimuotoisuus: uskonnot ja uskonnottomuus	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>
<i>T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan</i>	S1, S3 Arjen kokemusten jakaminen kertomalla ja kuuntelemalla	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>
T6 Ohjata oppilasta eläytymään toisten asemaan sekä kunnioittamaan toisten ajatuksia	S1, S3 Arjen eettiset tilanteet: omat teot ja niiden seuraukset, toisen asemaan eläytyminen.	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>
T7 Ohjata oppilasta ottamaan vastuuta itsestä, toisista ja ympäristöstä	S3 Vastuu itsestä, toisista, ympäristöstä ja luonnosta arjen tilanteissa	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>
T8 Rohkaista omien mielipiteiden esittämiseen ja perusteleamiseen	S1, S2, S3 Arjen kokemusten jakaminen, omien ajatusten ja kokemusten ilmaisu ja kuuntelu	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen</i>

2. lk. EVANKELISLUTERILAINEN USKONTO		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa</i>	S1, S2, S3 Oman perheen ja suvun katsomuksia Erilaisia perheitä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin</i>	S1 Arjen uskonnollisia käsitteitä (usko, erilaiset rukoukset, virsi, Jumala, Jeesus, enkeli) Lapsen arkeen ja elämänskysymyksiin sopivia Raamatun kertomuksia	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen
<i>T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin</i>	S1 Kirkkovuoden keskeiset juhlat ja pyhät sekä niihin liittyviä Raamatun kertomuksia ja perinteitä Kristilliseen elämäntapaan liittyvät juhlat ja niihin liittyvä perinteet	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin</i>	S2 Luokan ja kasvuympäristön uskonnollinen monimuotoisuus: uskonnot ja uskonottomuus Lähiympäristön uskontojen keskeiset juhlat ja tavat Erilaiset perheet ja erilaiset tavat	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan</i>	S1, S3 Syntymään ja kuolemaan liittyviä elämänskysymyksiä Arjen kokemusten jakaminen kertomalla ja kuuntelemalla	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia</i>	S1, S3 Arjen eettiset tilanteet, kultainen sääntö ihmisarvo, YK:n lapsen oikeudet, omien tekojen seuraukset, empatia, erilaisuuden hyväksyminen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta</i>	S3 Vastuu itsestä, toisesta ja luonnosta arjen tilanteissa	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä</i>	S1, S3 Arjen kokemusten jakaminen, omien ajatusten ja kokemusten ilmaisu ja kuuntelu	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

ORTODOKSINEN USKONTO

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 137)

1. lk. ORTODOKSINEN USKONTO		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa</i>	S1, S2, S3 Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin.	L2, L4
<i>T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin</i>	S1 Opetuksessa aloitetaan mysteerioiden tarkastelu osana perheen ja lapsen omaa elämää.	L1
<i>T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin</i>	S1 Tutustutaan oppilaan omaan nimikkopyhään.	L2, L7
<i>T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin</i>	S2 Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä.	L2, L3, L7
<i>T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan</i>	S1, S3	L2, L6, L7
<i>T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia</i>	S1, S2, S3 Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin.	L2, L6, L7
<i>T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta</i>	S3	L3, L7
<i>T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä</i>	S1, S3	L1, L5, L6, L7

2. lk. ORTODIKSINEN USKONTO		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa</i>	S1, S2, S3 Opetuksessa otetaan huomioon perheiden erilaisuus, yhteys ortodoksisuuteen ja muihin kirkkoihin tai katsomuksiin.	L2, L4
<i>T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin</i>	S1 Tutustutaan alustavasti oman uskonnon piirteisiin ja kirkon keskeisiin käsitteisiin, sanastoon ja symboleihin sekä erilaisiin jumalanpalveluksiin. Tutkitaan kirkkoa rakennuksena.	L1
<i>T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin</i>	S1 Tutustutaan omaan seurakuntaan sekä ortodoksisen kirkkovuoden keskeisimpiin juhliin vuoden kristillisen juhlaikierron mukaisesti. Tarkastelussa otetaan huomioon kirkkovuoden juhlien perinteet ja tavat sekä joitakin niihin liittyviä pyhiä ihmisiä.	L2, L7
<i>T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhla-perinteisiin</i>	S2 Tutustutaan oman luokan oppilaiden, koulun ja lähiympäristön uskontoihin, katsomuksiin ja uskonnottomuuteen koulun arjen tapahtumien ja juhlien yhteydessä. Opetuksessa huomioidaan juhlien sisällöissä tai kirkollisissa tapahtumissa mahdollinen ortodoksinen näkökulma.	L2, L3, L7
<i>T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan</i>	S1, S3 Tarkastellaan elämää ja kuolemaa sekä eettisiä kysymyksiä Vanhan ja Uuden Testamentin kertomusten ja arjen esimerkkien avulla.	L2, L6, L7
<i>T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia</i>	S1, S2, S3 Pyritään eläytymään toisen asemaan ja pohditaan ihmiselämään liittyviä kysymyksiä kuten toisesta välittäminen, anteeksiantaminen, rehellisyys, huolenpito, rakkaus niin perheessä kuin kouluyhteisössäkin. Selvitetään YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitystä oppilaan omassa elämässä.	L2, L6, L7
<i>T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta</i>	S3 Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon ortodoksisen ihmiskäsitykseen liittyvä opetus vapaudesta ja vastuusta sekä ihmisen kokonaisvaltainen hyvinvointi. Perehdytään vastuuseen ympäristöstä ja luonnosta sekä tunnistetaan elämän ainutkertaisuus.	L3, L7
<i>T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä</i>	S1, S3	L1, L5, L6, L7

ISLAM

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 138)

1. lk. ISLAM		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa</i>	S1, S2, S3 Tutustutaan islamiin oman perheen kautta.	L2, L4
<i>T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin</i>	S1 Sisällöistä keskeisiä ovat Jumalan ykseys ja alustavasti viisi pilaria. Tutustutaan uskontunnustukseen ja rukoukseen sekä alustavasti Koraaniin. Profeetoista opiskellaan profeetta Muhammedin elämä lyhyesti ja tutustutaan profeetta Aadamin kertomukseen.	L1
<i>T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin</i>	S1 Opiskellaan alustavasti 'id al-fitr (=paastonpäättymisjuhla) ja 'id al-adha (=uhrijuhla) sekä ramadan (=paastokuukausi). Muista islamilaisia juhlia voidaan käsitellä niiden ollessa ajankohtaisia.	L2, L7
<i>T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin</i>	S2 Tutustutaan oman luokan ja koulun uskontoihin sekä lähiympäristön uskontoihin ja katsomuksiin, niiden keskeisiin juhliin ja alueen pyhiin rakennuksiin. Otetaan huomioon myös islamin monimuotoisuus sekä uskonottomuus.	L2, L3, L7
<i>T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan</i>	S1, S3 Pohditaan muslimien uskonnollisia velvollisuuksia oman elämän kautta.	L2, L6, L7
<i>T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia</i>	S1, S2, S3 Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Tutustutaan lasten ja vanhempien oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitys oppilaan elämässä.	L2, L6, L7
<i>T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta</i>	S3 Opiskellaan keskeisimmät hyvän elämän perusteet islamissa: vastuu itsestä ja muista luoduista. Käsitellään hyvää käytöstä.	L3, L7
<i>T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä</i>	S1, S3	L1, L5, L6, L7

2. lk. ISLAM		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 herättää oppilaassa mielenkiinto uskonnon opiskelua kohtaan ja opastaa tuntemaan oman perheen uskonnollista ja katsomuksellista taustaa</i>	S1, S2, S3 Islamilaiseen yhteisöön ja muslimien monimuotoisuuteen ilmiönä tutustutaan oman perheen, opiskeluryhmän ja oman koulun kautta,	L2, L4
<i>T2 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon keskeisiin käsitteisiin, kertomuksiin ja symboleihin</i>	S1 Profeetoista opiskellaan profeetta Muhammedin elämä lyhyesti ja tutustutaan profeetta Aadamin kertomukseen. Tarkastellaan moskeijaa ja sen merkitystä. Suurista opetellaan Al-Fatiha ja Al Ikhlas.	L1
<i>T3 ohjata oppilasta tutustumaan opiskeltavan uskonnon vuodenkiertoon, juhliin ja tapoihin</i>	S1 Perimätieto eli hadithit otetaan esiin kertomuksina profeetta Muhammedista erityisesti suhteessa vanhempien ihmisten kunnioittamiseen, toisten auttamiseen ja muiden omaisuuden kunnioittamiseen.	L2, L7
<i>T4 kannustaa oppilasta tutustumaan luokan, koulun ja lähiympäristön uskontojen ja katsomusten tapoihin ja juhlaperinteisiin</i>	S2 Tutustutaan oman luokan ja koulun uskontoihin sekä lähiympäristön uskontoihin ja katsomuksiin, niiden keskeisiin juhliin ja alueen pyhiin rakennuksiin. otetaan huomioon myös islamin monimuotoisuus sekä uskonottomuus.	L2, L3, L7
<i>T5 rohkaista oppilasta tunnistamaan ja ilmaisemaan omia ajatuksiaan ja tunteitaan</i>	S1, S3 Pohditaan muslimien uskonnollisia velvollisuuksia oman elämän kautta.	L2, L6, L7
<i>T6 ohjata oppilasta toimimaan oikeudenmukaisesti, eläytymään toisen asemaan sekä kunnioittamaan toisen ihmisen ajatuksia ja vakaumusta sekä ihmisoikeuksia</i>	S1, S2, S3 Keskeisiä sisältöjä ovat elämän kunnioittaminen, ihmisarvo ja lasten oikeudet. Tutustutaan lasten ja vanhempien oikeuksiin ja velvollisuuksiin perhe-elämässä. Otetaan huomioon YK:n Lapsen oikeuksien sopimuksen merkitys oppilaan elämässä.	L2, L6, L7
<i>T7 ohjata oppilaita eettiseen pohdintaan sekä hahmottamaan, mitä tarkoittaa vastuu itsestä, yhteisöstä, ympäristöstä ja luonnosta</i>	S3 Käsitellään ihmisen syntymään ja kuolemaan liittyviä elämänkysymyksiä oppilaiden elämästä nousevien kysymyksien kautta. Opiskellaan keskeisimmät hyvän elämän perusteet islamissa: vastuu itsestä ja muista luoduista. Käsitellään hyvää käytöstä.	L3, L7
<i>T8 luoda oppilaalle tilaisuuksia harjoitella omien mielipiteiden esittämistä ja perustelemista sekä erilaisten mielipiteiden kuuntelemista ja ymmärtämistä</i>	S1, S3	L1, L5, L6, L7

13.4.7 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 139)

1. Ik. ELÄMÄNKATSOMUSTIETO		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua</i>	S1 – S4 Minä ja muut Tutustutaan toisiimme ja toisemme ajatuksiin, kokemuksiin ja elämäntapoihin	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluaan ja tunteitaan eri tavoin</i>	S2 Kuka minä olen? Mistä pidän, mistä en, mikä pelottaa? Kertoen, kuunnellen, piirtäen, esittäen...	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua</i>	S1 Ystävyyden pelisäännöt	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä</i>	S1 – S4 Pienimuotoisia haastattelujen tekemistä oppilaille tutuista arjen asioista (TVT)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia</i>	S1 – S4 Omien tekojen tarkoitus ja seuraukset	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
<i>T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyttä</i>	S1 – S4 Miten voin olla avuksi? Miksi on tärkeää ottaa muut huomioon?	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja</i>	S2 Erilaiset perheet ja tavat: Oman perheen ja luokkakaverin perheen vertailua	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita</i>	S1 – S4 Yhteiselämän pelisäännöt Sääntö, sopimus ja laki Luottamus, rehellisyys > hyvä käytös Vastuu ja velvollisuus	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa</i>	S4 Minä osana luontoa Erilaisia kertomuksia maailman synnystä Eloton ja elollinen Lähiympäristö: koti- ja koulualueet, oma lempipaikka luonnossa, omasta lähiympäristöstä huolehtiminen	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

2. Ik. ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 ohjata oppilasta kuuntelemaan toisten oppilaiden mielipiteitä ja ajattelua</i>	S1 – S4 Kunnioittavan kuuntelun ja selkeän itseilmaisun harjoittelua	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T2 rohkaista oppilasta ilmaisemaan omaa ajatteluun ja tunteitaan eri tavoin</i>	S2 Omien mielipiteiden ja ajatusten ilmaiseminen rakentavasti ja toisia loukkaamatta TVT:n käyttö oman ajattelun ja tunteiden välittäjänä	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T3 ohjata oppilasta arvostamaan omaa ja muiden ajattelua</i>	S1 Ominen ja toisten tunteiden tunnistaminen ja huomiointi	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T4 edistää oppilaan taitoa tehdä kysymyksiä ja esittää perusteltuja väitteitä</i>	S1 – S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T5 ohjata oppilasta tunnistamaan kokemiensa arkipäiväisten tilanteiden syitä ja seurauksia sekä eettisiä ulottuvuuksia</i>	S1 – S4 Miten oma käytökseni vaikuttaa muihin?	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
<i>T6 rohkaista oppilasta pohtimaan oikean ja väärän eroa sekä hyvyyttä</i>	S1 – S4 Lapsen oikeudet ja asema suhteessa omaan perheeseen ja kouluun Suvaitsevaisuus	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T7 opastaa oppilasta tuntemaan lähiympäristön tapakulttuureja</i>	S2 Erilaisia kulttuureja Suomessa ja erityisesti Hyvinkäällä (juhlat ja tavat)	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T8 ohjata oppilasta ymmärtämään ihmisten yhteiselämän perusteita</i>	S1 – S4 ”Kultainen sääntö” Erilaiset perheet	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T9 ohjata oppilasta kunnioittamaan ja arvostamaan omaa ympäristöään ja luontoa</i>	S4 Mitä voin tehdä luonnossa? > Merkitykselliset kokemukset Tavaroiden tarpeellisuus ja elinkaari Miten voin suojella luontoa?	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

13.4.8 MUSIIKKI

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 141)

1. lk. MUSIIKKI		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus		
<i>T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen</i>	<p>S1</p> <ul style="list-style-type: none"> Ryhmän jäsenenä toimiminen käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely. <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> ryhmytyminen, tutustumisleikkejä esim. rytmi- ja lyömäsoittimet, laattasoittimet <p>S2–S4</p>	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen		
<i>T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä</i>	<p>S1</p> <ul style="list-style-type: none"> luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> kuoro (tutti) yhteissoiton harjoittelua, esim. rytmin toistaminen kaikuna <p>S2–S4</p>	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen</i>	<p>S2 Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen.</p> <p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä. <p>S1, S4</p>	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja</i>	<p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet. <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> musiikkiteknologian hyödyntäminen mahdollisuuksien mukaan musiikillinen keksiminen, esim. rytmiostinato <p>S1–S3</p>	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen

Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
<i>T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta</i>	S4 <ul style="list-style-type: none"> Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelutehtäviä Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> Kulttuuripolku: Hyvinkään orkesteri S1–S3	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen peruseräitä musisoinnin yhteydessä</i>	S2 <ul style="list-style-type: none"> Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. S1, S3, S4	L4 Monilukutaito
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
<i>T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa</i>	S1 <ul style="list-style-type: none"> musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> musiikin arvostaminen ja kunnioittaminen musiikin käyttäjänä ja tekijänä S2–S4	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Oppimaan oppiminen musiikissa		
<i>T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa</i>	S4 <ul style="list-style-type: none"> Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet. Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> kappaleen harjoittelu esityskuntoon S1–S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

2. lk. MUSIIKKI		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Osallisuus		
<i>T1 ohjata oppilasta toimimaan musiikillisen ryhmän jäsenenä oppilaan myönteistä minäkuvaa rakentaen</i>	S1 <ul style="list-style-type: none"> Musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen ja myönteisen yhteishengen luomiseen. Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> ryhmytyminen, yhteishenkeä nostattavia musiikkileikkejä S2–S4	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen		
<i>T2 ohjata oppilasta luontevaan äänenkäyttöön sekä laulamaan ja soittamaan ryhmän jäsenenä</i>	S1 <ul style="list-style-type: none"> luontevan hengityksen, äänenkäytön ja laulamisen harjoittaminen käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> kiinnitetään huomiota äänenkäyttöön esim. rytmi- ja lyömäsoittimet, kantele soolo, soolo-tutti –vaihtelu S2–S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T3 kannustaa oppilasta kokemaan ja hahmottamaan ääniympäristöä, ääntä, musiikkia ja musiikkikäsitteitä liikkuen ja kuunnellen</i>	S2 <ul style="list-style-type: none"> Opetuksessa keskitytään peruskäsitteiden taso, kesto, voima ja väri hahmottamiseen. Osaamisen kehityksessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto. S3 <ul style="list-style-type: none"> Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri ääniympäristöistä. S1, S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito
<i>T4 antaa tilaa oppilaiden omille musiikillisille ideoille ja improvisoinnille sekä ohjaa heitä suunnittelemaan ja toteuttamaan pienimuotoisia sävellyksiä tai muita kokonaisuuksia käyttäen äänellisiä, liikunnallisia, kuvallisia, teknologisia tai muita ilmaisukeinoja</i>	S1 <ul style="list-style-type: none"> ilmaisuun ja keksimiseen rohkaiseminen S4 <ul style="list-style-type: none"> Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelu-tehtäviä Luodaan tilaisuuksia luovaan toimintaan, jotka aihepiireiltään ja musiikillisilta ominaisuuksiltaan soveltuvat ikäkauteen ja koulun toimintakulttuuriin. Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet. Hyvinkää: <ul style="list-style-type: none"> musiikkiteknologiaan tutustuminen, esim. musiikin tallentaminen säveltämiseen tutustuminen, esim. äänitarinan tekeminen, sointiväriharjoitukset musiikillinen keksiminen, esim. melodiaostinato S2, S3	L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito		
<i>T5 innostaa oppilasta tutustumaan musiikilliseen kulttuuriperintönsä leikkien, laulaen ja liikkuen sekä nauttimaan musiikin esteettisestä, kulttuurisesta ja historiallisesta monimuotoisuudesta</i>	<p>S3</p> <ul style="list-style-type: none"> Musiikillisten tietojen ja taitojen lisäksi opetuksessa käsitellään oppilaiden kokemuksia ja havaintoja niin musiikista kuin arjen eri äänympäristöistä. Pohditaan myös musiikin merkitystä omissa yhteisöissä. <p>S4</p> <ul style="list-style-type: none"> Musiikin opetuksessa käytetään lauluja, leikkejä, loruja, liikuntaa, soitto- ja kuuntelu-tehtäviä Ohjelmiston suunnittelussa kiinnitetään huomiota myös oppilaiden omiin kulttuureihin ja kulttuuriperinnön vaalimiseen. <p>S1, S2</p>	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito
<i>T6 auttaa oppilasta ymmärtämään musiikin merkintätapojen peruseriäotteita musisoinnin yhteydessä</i>	<p>S2</p> <ul style="list-style-type: none"> Osaamisen kehittyessä käsitteistöä laajennetaan musiikkikäsitteisiin rytmi, melodia, dynamiikka, sointiväri, harmonia ja muoto. <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> tutustutaan nuottikirjoitukseen ja harjoitellaan nuottien lukemista musiikin perusteiden opettaminen musisoinnin yhteydessä <p>S1, S3, S4</p>	L4 Monilukutaito
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa		
<i>T7 ohjata oppilasta toimimaan vastuullisesti musisoinnissa</i>	<p>S1</p> <ul style="list-style-type: none"> musisoinnissa kiinnitetään huomiota ryhmän jäsenenä toimimiseen käytössä olevien soittimien ja laitteiden tarkoituksenmukainen käsittely <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> tutustutaan tekijänoikeuksiin, esim. kiinnitetään huomiota laulun säveltäjään ja sanoittajaan 	L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Oppimaan oppiminen musiikissa		
<i>T8 tarjota oppilaille kokemuksia tavoitteiden asettamisen ja yhteisen harjoittelun merkityksestä musiikin oppimisessa</i>	<p>S4 Musiikin opetuksen ohjelmisto:</p> <ul style="list-style-type: none"> Ohjelmistoon sisällytetään monipuolisesti erilaista musiikkia mukaan lukien lastenmusiikki sekä mahdolliset oppilaiden omat sävellykset ja musiikkikappaleet. <p>Hyvinkää:</p> <ul style="list-style-type: none"> esiintyminen, omien musiikillisten tuotosten esittäminen 	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen

13.4.9 KUVATAIDE

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 143)

1. LK. KUVATAIDE

1. vuosiluokalla painopistealue on mielikuvitus ja leikki. Oppilaat saavat tuottaa paljon omaa taidetta. Tehdään paljon kokeiluja eri väreillä ja välineillä (erilaisilla piirtimillä ja alustoilla). Tutustutaan leikkien ja tutkien, havainnoiden ja itse tehden erilaisiin tekniikoihin ja materiaaleihin (piirtäminen, maalaaminen, painaminen, kollaasi, rakentelu, muovailu) sekä kuvataiteen perustekijöihin ja -käsitteisiin (viiva, piste, pinta, eri muodot, sommittelu, suunta, koko, 2- ja 3-ulotteisuus). Taiteilijoiden mielikuvitus. Leikin kuvaaminen taideteoksissa. Taide leikkinä. Leikki taiteena

1. luokan KUPO-käynnillä lasten ja nuorten kuvataidekoulussa otetaan huomioon painopistealue.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu Havainnoidaan eli tutkitaan, mitä nähdään, kuullaan, haistetaan, tunnetaan tai voidaan (mieli)kuvitella aistivamme yhdessä ja omatoimisesti. Havainnoidaan leikkien, pelien ja mielikuvitusta ruokkivien tehtävien kautta oman lähiympäristön (kodin, oman pihan, perhepiirin ja harrastuksen ympäristöä), laajenevan lähiympäristön (koulun, kotikaupungin rakennetun ja luonnonympäristön) sekä median ja kaupallisen maailman visuaalisia asioita. Kehitellään pelejä ja leikkejä sekä tehdään kuvia ja kolmiulotteisia teoksia havainnoista. Harjoitellaan havainnoimista myös taideteosten ja niitä esittävien kuvien kanssa. Keskustellaan havainnoista.		
<i>T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä</i>	Tehdään havaintoja ympäristön visuaalisesta asioista (kuvista, esineistä, luonnosta ja rakennetusta ympäristöstä), oppilaan omaehtoisesti ja koulussa tekemistä kuvista ja rakennelmista sekä taideteoksista ja -kuvista moniaistisesti, tutkien, leikkien ja kuvia tekemällä * S1, S2, S3	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen</i>
<i>T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan</i>	Keskustellaan omista tuotoksista, taideteoksista ja -kuvista sekä ympäristöstä tehdyistä havainnoista. * S1, S2, S3	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen L6 Työelämä ja yrittäjyys</i>
<i>T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla</i>	Tehdään kuvia havainnoista ja niiden synnyttämistä ajatuksista. * S1, S2, S3	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen</i>

*T1 esim. opettaja kiinnittää oppilaiden huomion lähiympäristössä oleviin asioihin ja laajentaa heidän kokemusmaailmaansa kuvien avulla.

T2 esim. opettaja on kiinnostunut oppilaiden havainnoista, kokemuksista ja ajatuksista ja pyytää heitä kertomaan niistä.

T3 esim. oppilaiden havainnot, ajatukset, kokemukset ym. ovat töiden aiheita.

S1 Omat kuvakulttuurit

Esimerkiksi omatoimisesti tehdyt kuvat, kotiympäristön visuaalinen maailma ja omat lempiasiat: lelut, pelit, kirjat, kuvat, tv-sarjat,

elokuvat, oman huoneen ja kodin visuaalinen maailma (tekstiilit, värit, muodot)

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Esim. kirjojen kuvitukset, sarjakuvat, pelit, mainokset, tuotepakkaukset, ympäristön esineet, luonnonympäristö ja rakennettu ympäristö

S3 Taiteen maailmat

Esim. eri aikakausien, maantieteellisten alueiden ja kulttuurien taideteoksia, esineitä ja rakennelmia. Tarkoituksena tuoda esille taiteen moninaisuus ja visuaalinen ja esteettinen runsaus. Teosten kontekstilla ja taustatiedoilla ei ole merkitystä.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Kuvallinen tuottaminen Tehdään paljon kokeiluja erilaisilla piirtimillä, väreillä, alustoilla ja materiaaleilla. Painopiste on prosessissa, ei loppuunsaatetussa tuotoksessa. Toisaalta harjoitellaan pitkäjänteistä työskentelyä toteuttamalla pidempi aikaisia kokonaisuuksia. Niissä pyritään harjoittamaan työn loppuunsaattamista. Korostetaan oman mielikuvituksen merkitystä kuvan tekemisessä.		
<i>T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittamaan kuvallisia ilmaisutapoja</i>	Eri materiaalien ja tekniikoiden kokeilu omien kuvien tuottamisessa. Yhdistyy KUPO-käyntiin lasten ja nuorten kuvataidekouluun toukokuussa. * S1, S2, S3	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen L6 Työelämä ja yrittäjyys
<i>T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa</i>	Toteutetaan pitkäjänteinen työ oman kuvallisen tuottamisen tai ryhmätyön parissa. * S1, S2, S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen
<i>T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omista ja muiden kuvissa</i>	Tutkitaan ja kokeillaan, miten eri värit, muodot ja muut kuvalliset elementit vaikuttavat siihen, miltä kuva näyttää. Tutkitaan oppilaiden omia kuvia ja muiden tekemiä kuvia. * S1, S2, S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

*T4 esim. käytetään töissä monipuolisesti erilaisia materiaaleja ja erilaisia tekniikoita. Annetaan oppilaiden kokeilla ja keksiä jotain ihan omaa. Tehdään omia värikarttoja lempiväreistä.

T5 esim. rohkaistaan oppilaita omaan kuvalliseen tuottamiseen ja mielikuvituksen käyttöön. Opetetaan heitä arvostamaan omaa tapaansa tehdä ja tarvittaessa autetaan heitä löytämään se. Kun omakohtainen suhde löytyy, myös työskentelymotivaatio kasvaa. Totutetaan oppilaat luonnostelemaan ja suunnittelemaan tulevaa työtä. Annetaan oppilaiden oman kädenjäljen näkyä valmiissa töissä. Työ voi esim. liittyä 1. lk:n monialaisen oppimiskokonaisuuden aiheeseen "Metsä".

T6 esim. mietitään oppilaiden töitä katsellessa esim. kuka on keksinyt jotain ihan uutta; missä töissä on vauhtia?

S1 Omat kuvakulttuurit

Esimerkiksi annetaan oppilaiden tuottaa kuvia omalla tavallaan ja tekniikoilla, joista he pitävät. Ollaan kiinnostuneita heidän omaehtoisesti tuottamista kuvistaan. Kehitetään niiden pohjalta oppimiskokonaisuuksia.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Esim. otetaan ideoita omien kuvien ja muiden teosten (esim. pienten ja vähän isompien (maja, pesä) rakennelmien) tekemiseen ympäristön monenlaisista kuvakulttuureista ja luonnosta (vrt. metsä, 1. luokan monialainen oppimiskokonaisuus)

S3 Taiteen maailmat

Esim. käytetään taideteoksia ja kuvia taideteoksista inspiraation lähteenä ja malleina siitä, miten kuvallisia elementtejä voi käyttää.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalisen kulttuurin tulkinta Visuaalisen kulttuurin tulkintaa harjoitellaan tutkimalla sekä itselle tuttuja että uudempia ja vieraampia visuaalisia asioita. Tulkintaa tehdään oppilaiden omasta kokemusmaailmasta käsin. Rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön, mutta myös käyttämään eri yhteyksistä opittuja asioita miettiessä ja tarkastellessa kuvia. Kiinnitetään huomioita sekä kuvan muotoseikkoihin että sisältöihin. Tehdään vertailuja samanlaisten ja erilaisten asioiden välillä.		

Harjoitellaan kuvista, esineistä, rakennetusta ja luonnonympäristö puhumista.		
<i>T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä</i>	Omien, ympäristön sekä taideteosten ja -kuvien tarkastelua ja niistä puhumista kuvataiteen käsitteistöä käyttäen* S1, S2, S3	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen L6 Työelämä ja yrittäjyys
<i>T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään</i>	Tutkitaan ja tunnistetaan lähiympäristön ja median visuaalisen kulttuurin kuvia ja tuotteita sekä taideteoksia* S1, S2, S3	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämä ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta</i>	Käytetään omien töiden lähtökohtana oman elinympäristön, eri aikojen ja kulttuurien kuvia ja muita visuaalisia elementtejä.* S1, S2, S3 (ks. alla)	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologian osaaminen L6 Työelämä ja yrittäjyys

*T7 Esim. taideteoksista ym. keskusteltaessa käytetään myös sanoja väri, muoto, viiva, liike ja tila. Maalaukset, veistokset, vedokset ym.

T8 Esim. tutustutaan koulun taideteoksiin. Retkillä käydessä kiinnitetään huomiota julkisiin taideteoksiin.

T9 Esim. tutustutaan eri aikojen ja eri kulttuureiden leluihin ja fantasiahahmoihin ja käytetään niitä innoittajina omiin töihin.

S1 Omat kuvakulttuurit

Esim. tuodaan kouluun itselle tärkeitä kuvia ja visuaalista kulttuuria (valokuvia, kuvakirjoja, leluja, pelejä). Tarkastellaan ja keskustellaan siitä, mikä niistä tekee itselle mieluisia.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit

Esim. tarkastellaan, keskustellaan ja tehdään omia taiteellisia tulkintoja omasta lähiympäristöstä löytyvistä kuvista ja visuaalisista asioista (kirjojen, lehtien, perinteisten ja digitaalisten pelien visuaalinen maailma, esineet, rakennettu ja luonnon ympäristö). Mietitään, mikä niistä tekee kiinnostavia, ja mikä niissä ei ole miellyttävää.

S3 Taiteen maailmat

Esim. tutustutaan erilaisten ja eri aikakausien taideteoksiin. Tutkitaan, miten taiteilijat ovat käyttäneet mielikuvitusta teoksissaan. Tutkitaan, mikä kuvissa ja teoksissa voisi olla totta ja mikä mielikuvitusta. Harjoitellaan kuvataiteen käsitteistöä tulkitsemalla kuvien muotoja, värejä, viivoja, elementtejä ja sommitelmia sekä tekniikoita, joilla niitä on tehty.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen		
Niin havainnoidessa, tehdessä kuin tulkitessa kuvia ja muuta visuaalista kulttuuria otetaan esille, mikä merkitys kuvilla ja visuaalisella kulttuurilla on; kaunistavatko vai rumentavatko ne ympäristöä; mikä tekee visuaalisista asioista hyviä/ huonoja; millaisia elinkaaria maailmaan tuotetuilla kuvilla ja visuaalisilla asioilla on; voivatko ne pahoittaa tai parantaa jonkun mielen (esim. sairaaloihin tuleva taide); voiko ne pilata tai parantaa jonkun elinolosuhteita.		
<i>T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja</i>	S1 Omat kuvakulttuurit S2 Ympäristön kuvakulttuurit S3 Taiteen maailmat *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

*T10 Esim. lelujen kestävyys, käyttöikä, määrä, tasapuolisuus, kauneus, mielihyvä, status >> keskustellaan näistä

2 LK. KUVATAIDE

2. vuosiluokalla painopistealue on luonto.

Liikutaan luonnossa ja tehdään havaintoja kaikilla aisteilla. Tutustutaan ympäristötaiteeseen. Tutustutaan luontoa kuvaaviin taideteoksiin. Tutustutaan kuvataiteen perustekijöihin ja -käsitteisiin (viiva, piste, pinta, eri muodot, sommittelu, suunta, koko, 2- ja 3-ulotteisuus, materiaalin tuntu) luonnon kautta.

2. luokan kuvataiteen opiskelussa otetaan huomioon KUPO-vierailu taidemuseossa.

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu		
Tutkitaan eri luonnonympäristöissä mitä nähdään, kuullaan, haistetaan, tunnetaan tai voidaan (mieli)kuvitella aistivamme yhdessä ja omatoimisesti.		
<i>T1 kannustaa oppilasta havainnoimaan taidetta, ympäristöä ja muuta visuaalista kulttuuria moniaistisesti ja kuvia tekemällä</i>	S1-S3 Tehdään havaintoja ympäristön visuaalisesta asioista (kuvista, esineistä, luonnosta ja rakennetusta ympäristöstä), oppilaan omaehtoisesti ja koulussa tehdyistä kuvista ja rakennelmista sekä taideteoksista ja -kuvista moniaistisesti, tutkien, leikkien ja kuvia tekemällä *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T2 rohkaista oppilasta keskustelemaan havainnoistaan ja ajatuksistaan</i>	S1-S3 Keskustellaan omista tuotoksista, taideteoksista ja -kuvista sekä ympäristöstä tehdyistä havainnoista. *	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T3 innostaa oppilasta ilmaisemaan havaintojaan ja ajatuksiaan erilaisten kuvallisten tuottamisen tapojen avulla</i>	S1-S3 Tehdään kuvia havainnoista ja niiden synnyttämistä ajatuksista. *	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen

* T1 Esim. liikutaan luonnossa ja tehdään havaintoja kaikilla aisteilla.

Tutustutaan ympäristötaiteeseen. Tutustutaan luontoa kuvaaviin taideteoksiin. Nähdään luonnossa muotoja ja viivoja ja värejä.

T2 Esim. jaetaan kokemuksia omista havainnoista.

T3 Kuvataan luontoa, myös ääniä, hajuja, rytmejä ym.

S1 Omat kuvakulttuuri: Esim. minä; minun tapani kuvata luontoa ja eläimiä.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Esim. luonto lähelläni. Rytmii luonnossa.

S3 Taiteen maailmat: Esim. ympäristötaide; luonto taiteessa eri kulttuureissa ja eri aikakausina

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Kuvallinen tuottaminen		
Tehdään paljon kokeiluja erilaisilla piirtimillä, väreillä, alustoilla ja materiaaleilla. Painopiste on prosessissa, ei loppuunsaatetussa tuotoksessa. Toisaalta harjoitellaan pitkäjänteistä työskentelyä toteuttamalla pidempiaikaisia kokonaisuuksia. Niissä pyritään harjoittelemaan työn loppuunsaattamista. Tehdään luontoon taideteoksia ympäristöä kunnioittaen.		

<i>T4 innostaa oppilasta kokeilemaan erilaisia materiaaleja ja tekniikoita sekä harjoittelemaan kuvallisia ilmaisutapoja</i>	S1-S3 Eri materiaalien ja tekniikoiden kokeilu omien kuvien tuottamisessa. *	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T5 kannustaa oppilasta pitkäjänteiseen kuvalliseen työskentelyyn yksin ja yhdessä muiden kanssa</i>	S1-S3 Toteutetaan pitkäjänteinen työ oman kuvallisen tuottamisen tai ryhmätyön parissa *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T6 kannustaa oppilasta tarkastelemaan kuvallisen vaikuttamisen keinoja omissa ja muiden kuvissa</i>	S1-S3 Tutkitaan ja kokeillaan, miten eri värit, muodot ja muut kuvalliset elementit vaikuttavat siihen, miltä kuva näyttää. Tutkitaan oppilaiden omia kuvia ja muiden tekemiä kuvia. *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

* T4 Esim. tehdään omia värikarttoja luonnosta, tehdään luontoon (ympäristöä kunnioittaen) taideteoksia, käytetään esim. tikkua piirtimenä ym. Frottage, käytetään luonnonmateriaaleja. Miten kuvataan eri vuodenaikoja, erilaisia säitä? Miten kuvataan erilaisia pintoja (suomuja, karvaa ym.?)

T5 Esim. käytetään hyväksi aiheen suomaa ryhmätyömahdollisuuksia. Esim. luonnonvärejä omasta paletista etsittäessä kannustetaan kokeilemaan useitakin kertoja.

T6 Esim. tarkastellaan esim. miten värit vaikuttavat kuvaan, miten erilaiset viivat vaikuttavat. Millaisia tunnelmia kuvissa on?

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Visuaalisen kulttuurin tulkinta		
Visuaalisen kulttuurin tulkintaa harjoitellaan tutkimalla sekä itselle tuttuja että uudempiä ja vieraampia visuaalisia ympäristöjä. Tulkintaa tehdään oppilaiden omasta kokemusmaailmasta käsin. Rohkaistaan mielikuvituksen käyttöön, mutta myös käyttämään eri yhteyksistä opittuja asioita miettiessä ja tarkastellessa kuvia. Kiinnitetään huomioita sekä kuvan muotoseikkoihin että sisältöihin. Tehdään vertailuja samanlaisten ja erilaisten asioiden välillä. Harjoitellaan kuvista, esineistä, rakennetusta ja luonnonympäristöstä puhumista. Tarkastellaan luontoa esteettisestä näkökulmasta.		
<i>T7 ohjata oppilasta käyttämään kuvataiteen käsitteistöä sekä tarkastelemaan erilaisia kuvatyyppejä</i>	S1-S3 Omien, ympäristön sekä taideteosten ja -kuvien tarkastelua ja niistä puhumista kuvataiteen käsitteistöä käyttäen*	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T8 kannustaa oppilasta tunnistamaan erilaisia taiteen ja muun visuaalisen kulttuurin tuotteita lähiympäristössään</i>	S1-S3 Tutkitaan ja tunnistetaan lähiympäristön ja median visuaalisen kulttuurin kuvia ja tuotteita sekä taideteoksia*	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T9 innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta</i>	S1-S3 Käytetään omien töiden lähtökohtana oman elinympäristön, eri aikojen ja kulttuurien kuvia sekä muita visuaalisia elementtejä. *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys

*T7 Esim. taideteoksista ym. keskusteltaessa käytetään myös sanoja väri, muoto, viiva, liike ja tila; maalaukset, veistokset ym.

T8 Esim. tutustutaan koulun taideteoksiin, retkillä käydessä kiinnitetään huomiota julkisiin taideteoksiin, taideteokset tai muut kuvat kotona

T9 Esim. innostaa oppilasta tekemään kuvia oman elinympäristön, eri aikojen ja eri kulttuurien tarkastelun pohjalta

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet ja sisältöalueen painopisteet	Laaja-alainen osaaminen
Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen Pohditaan kauneutta ja rumuutta ympäristössä. Mitkä tekevät ympäristön visuaalisista asioista hyviä, mitkä huonoja. Mikä kuuluu luontoon, mikä ei.		
<i>T10 ohjata oppilasta tunnistamaan taiteessa, ympäristössä ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviä arvoja</i>	S1, S2, S3*	<i>L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>
<i>T11 kannustaa oppilasta ottamaan kuvailmaisussaan huomioon kulttuurinen moninaisuus ja kestävä kehitys</i>	S1, S2, S3	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L4 Monilukutaito L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>

*T10 esim. kauneus, ihmisen vaikutus.

13.4.10 KÄSITYÖ

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 146)

1. LK. KÄSITYÖ		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Tavoitteisiin liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön</i>	S1 Oppilas harjaantuu etsimään ideoita lähiympäristöstään ja harjoittelee kehittämään käsityölle muodon, värin ja pinnan. S2, S3, S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
<i>T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta</i>	S1, S2 S3 Oppilas piirtää, muovailee, rakentelee tai kertoo ja harjoittelee suunnitelman tekoa. Oppilas oppii prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa</i>	S1, S2, S3 S4 Oppilas valmistaa omien ja / tai yhteisöisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita. Oppilas harjoittelee käsityöprosessin loppuun viemistä. S5	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti</i>	S2 Oppilas saa mahdollisuuden tutustua erilaisiin koviin ja pehmeisiin materiaaleihin sekä menetelmiin oikeilla työvälineillä. S3 S4 Oppilas oppii toimimaan ekologisesti, turvallisesti ja vastuuntuntoisesti	L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjäyys
<i>T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta</i>	S1, S2, S3, S4 S5 Oppilas tutustuu TVT:n mahdollisuuksiin ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana S6 Oppilas harjoittelee vertaisryhmässä arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista positiivisesti	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

2. lk. KÄSITYÖ		
Vuosiluokan tarkennetut Tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
<i>T1 rohkaista oppilasta kiinnostumaan ja innostumaan käsin tekemisestä sekä herättää uteliaisuutta keksivään ja kokeilevaan käsityöhön</i>	S1 Oppilas harjaantuu etsimään ideoita lähiympäristöstään ja harjoittelee kehittämään käsityölle muodon, värin ja pinnan. S2, S3, S4	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu
<i>T2 ohjata oppilas kokonaiseen käsityöprosessiin ja esittämään omia ideoitaan kuvallisesti sekä kertomaan käsityön tekemisestä ja valmiista tuotteesta</i>	S1, S2, S3 Oppilas piirtää, muovailee, rakentelee tai kertoo ja harjoittelee suunnitelman tekoa. Oppilas oppii prosessin ja tuotteen kuvailun taitoja.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L4 Monilukutaito L5 Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen
<i>T3 ohjata oppilasta suunnittelemaan ja valmistamaan käsityötuotteita tai teoksia luottaen omiin esteettisiin ja teknisiin ratkaisuihinsa</i>	S1, S2, S3 S4 Oppilas valmistaa omien ja / tai yhteisöllisten suunnitelmien pohjalta käsityötuotteita. Oppilas harjoittelee käsityöprosessin loppuun viemistä. S5	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävä tulevaisuuden rakentaminen
<i>T4 opastaa oppilasta tutustumaan moniin erilaisiin materiaaleihin ja niiden työstämiseen sekä ohjata toimimaan vastuuntuntoisesti ja turvallisesti</i>	S2 Oppilas saa mahdollisuuden tutustua erilaisiin koviin ja pehmeisiin materiaaleihin sekä menetelmiin oikeilla työvälineillä. S3 S4 Oppilas oppii toimimaan ekologisesti, turvallisesti ja vastuuntuntoisesti	L4 Monilukutaito L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys
<i>T5 tukea oppilaan itsetunnon kehittymistä käsityössä onnistumisen, oivaltamisen ja keksimisen kokemusten kautta</i>	S1, S2, S3, S4 S5 Oppilas tutustuu TVT:n mahdollisuuksiin ideoinnin, suunnittelun ja dokumentoinnin osana S6 Oppilas harjoittelee vertaisryhmässä arviointia sekä palautteen antamista ja vastaanottamista positiivisesti	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot

13.4.11 LIIKUNTA

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 148)

1. lk. LIIKUNTA ”Liikutaan yhdessä leikkien.”		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Fyysinen toimintakyky		
<i>T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla</i>	S1 Oppilas saa leikinomaisesti kokeilla ja harjoitella erilaisia liikuntamuotoja ja liikuntatehtäviä. Oppilas oppii liikunnan avulla nauttimaan erilaisista haasteista ja onnistumisista sekä rohkaistuu ilmaisemaan itseään.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>
<i>T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja</i>	S1 Oppilas harjaantuu havainnoimaan omaa kehoaan ja jäljittelemään asentoja, liikkeitä ja liikesuuntia. Oppilas opettelee tunnistamaan liikkeen ja musiikin rytmin sekä toteuttamaan sitä. *	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito</i>
<i>T3 vahvistaa motoristen perustaitojen (tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidot) oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina</i>	S1 liikkuminen erilaisissa ympäristöissä ja hyödyntäen eri välineitä* (ks. esiops)	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>
<i>T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä</i>	S1 sali, luonto, lumi, jää, erilaiset kentät	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>
<i>T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuimataito</i>	S1 vesiliikunta ja vesileikit, uimataidon harjoittelu	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>
<i>T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla</i>	S1 turvallisen ja ohjeiden mukaisen toiminnan harjoittelu	<i>L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen</i>

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Sosiaalinen toimintakyky		
<i>T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa</i>	S2 kaveruutta ja toisten huomioon ottamista sekä tunteiden tunnistamista ja hallintaa harjoitellaan arjen tilanteissa yhteistyö, muiden auttaminen	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta</i>	S2 yksinkertaiset liikunnalliset sääntöleikit, tehtävät ja pelit	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Psyykinen toimintakyky		
<i>T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen</i>	S3 onnistumisen kokemuksia ja emotionaalisesti vaihtelevien tilanteiden kohtaamista tuetusti	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja</i>	S3 iloa ja virkistystä tuottavat leikit ja pelit	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu

2. lk. LIIKUNTA "Liikutaan yhdessä leikkien."		
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Fyysinen toimintakyky		
<i>T1 kannustaa oppilasta fyysiseen aktiivisuuteen, kokeilemaan itsenäisesti ja yhdessä uusia, erilaisia liikuntatehtäviä sekä rohkaista ilmaisemaan itseään liikunnan avulla</i>	S1 Oppilas saa leikinomaisesti kokeilla ja harjoitella erilaisia liikuntamuotoja ja liikuntatehtäviä. Oppilas oppii liikunnan avulla nauttimaan erilaisista haasteista ja onnistumisista sekä rohkaistuu ilmaisemaan itseään.	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T2 ohjata oppilasta harjaannuttamaan havaintomotorisia taitojaan eli havainnoimaan itseään ja ympäristöään aistien avulla sekä tekemään liikuntatilanteisiin sopivia ratkaisuja</i>	S1 Oppilas harjaantuu havainnoimaan omaa kehoaan ja jäljittelemään asentoja, liikkeitä ja liikesuuntia. Oppilas opettelee tunnistamaan liikkeen ja musiikin rytmin sekä toteuttamaan sitä. *	L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L4 Monilukutaito
<i>T3 vahvistaa motoristen perustaitojen tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaidojen oppimista niin, että oppilas oppii soveltamaan niitä eri oppimisympäristöissä, eri tilanteissa ja eri vuodenaikoina</i>	S1 Temppuradat, hyppelyradat, juoksu- ja kiinniottoleikit. Tasapainoilu erilaisilla alustoilla. Erilaisten pallojen hyödyntäminen; kiinniottaminen, työntäminen, vierittäminen, lyöminen, heittäminen, potkaiseminen sisä- ja ulkoleikeissä.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T4 harjaannuttaa oppilasta liikkumaan turvallisesti erilaisissa ympäristöissä, erilaisilla välineillä</i>	S1 Erilaisissa oppimisympäristöissä liikkuminen • sali, luonto, lumi, jää, kentät	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T5 tutustuttaa oppilas vesiliikuntaan ja varmistaa alkeisuintaito</i>	S1 Vesiliikunta ja vesileikit	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot
<i>T6 ohjata oppilasta turvalliseen ja asialliseen toimintaan liikuntatunneilla</i>	S1 Ohjataan oppilasta toimimaan ohjeiden mukaan ja välttämään vaaratilanteita.	L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Sosiaalinen toimintakyky		
<i>T7 ohjata oppilasta säätelemään toimintaansa ja tunneilmaisuaan vuorovaikutuksellisissa liikuntatilanteissa</i>	S2 Yhteisistä onnistumisista iloitseminen; toimiminen yhteistyöstä muiden kanssa ja kokemuksia muiden auttamisesta	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen
<i>T8 tukea yhdessä työskentelyn taitoja, kuten yhdessä sovittujen sääntöjen noudattamista, ohjaamalla oppilasta ottamaan vastuuta yhteispelien ja -leikkien onnistumisesta</i>	S2 Liikunnallisia sääntöleikkejä, tehtäviä ja pelejä	L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L6 Työelämätaidot ja yrittäjyys L7 Osallistuminen, vaikuttaminen ja kestävän tulevaisuuden rakentaminen

Vuosiluokan tarkennetut tavoitteet	Sisältöalueen painopisteet ja tavoitteeseen liittyvät sisältöalueet	Laaja-alainen osaaminen
Psyykinen toimintakyky		
<i>T9 tukea oppilaan myönteisen minäkäsityksen vahvistumista, ohjata itsenäiseen työskentelyyn sekä itsensä monipuoliseen ilmaisemiseen.</i>	S3 Leikeissä , peleissä ka tehtävissä tulevien emotionaalisesti vaihtelevien tilanteiden kohtaamista tuetusti.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu L3 Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot</i>
<i>T10 varmistaa myönteisten liikunnallisten kokemusten saaminen ja rohkaista oppilasta kokeilemaan oman toimintakykynsä rajoja</i>	S3 Valitaan tehtäviä, joiden kautta oppilas voi iloita omista onnistumisista Rohkaistaan oppilasta kokeilemaan uutta ja yrittämään kannustavassa ja turvallisessa .tilanteessa.	<i>L1 Ajattelu ja oppimaan oppiminen L2 Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu</i>

13.4.12 OPPILAANOHTAJAUS

(Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet s. 150)